

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Állás-
keresőknél 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbé-
lyegeken is. Jelégés levelekhez 20 fill-
lér bélyeg mellékelendő.

Az újpesti orth. izr. hitközség 1937
február 1-ével bérbe adja kizárólagos
jogú mézszárszékét. Reflektánsok 8 na-
pon belül küldjék be ajánlataikat a hitk.
előjáróságához.

Weingarten Zsigmond, elnök.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1)

Fogel Ibolykát Szikszórol eljegyezte
Rubinstein Béla Szentistván.

Klein Irénke Vaja, Horovitz Pál Haj-
duhadház jegyesek.

Weisz Regina Szombathely, Ungár
Miklós Érsekvadkert jegyesek.

Dicker Elizke Kékese, Ungár Sándor
Polgár, jegyesek.

Klein Mancika Budapest, Friedmann
Lajos Nyiregyháza-Ujpest jegyesek.
(Minden külön értesítés helyett.)

Klein Elza Vásárosnamény, Steif Imre
Nyiregyháza jegyesek. (A nyiregyházi
T. B. sziv. gratulál tanügyi vezetőjének.)

Jungreis Jolánkát, Jungreis Antal
csengeri főrabbi leányát eljegyezte
Satin Izsák, Satin Zsigmond fia.

Löwinger Samu Vác-Budapest és Lö-
winger Hédy Wien, jan. 17-én tartják es-
küvőjüket Bécsben. (M. k. é. h.)

Berkovits Helénkét Veheceről elje-
gyezte Valler Emauél Szerednye. (Szi-
vélyes mazeltovót kíván Valler Henrik,
a szerednyei Aguda elnöke.)

Glattstein Mancikát Mezőcsátról, el-
jegyezte Schreiber Nándor Özd. (Az
özd. T. B. sok szerencsét kíván volt el-
nökeinek.)

Legfinomabb kivitelű, divatos paró-
kák: Altschüllernél, Budapest, VII. ker.
Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

Legművészibb

parókát

már 40 év óta

udvari hölgyfodrász és kozmetikai
intézet hajmunka műhelye készít.
Budapest, IV., Váci-utca 19. szám

Apró hirdetések

SEGÉDNEK adnám fűszerszakmát ki-
tanult s más szakmát is érő 19 éves
fiamat. „Vallásos házba” jelégére. (20
fill. bélyeg.)

METSZŐI állásomat orth. hitközségben
lelépés ellenében átadom. Biztos meg-
élhetés. „Szabolcs megye” jelige. (20
fill. bélyeg.)

KERESÜNK csinos, intelligens, házias,
előkelő családból való leány részére je-
lentékeny hozománnyal: intelligens,
vallásos, biztos existenciával bíró 40-45
éves férfit. Lehet gyermektelen özvegy
is. „Boldog otthon” jelige. (32 fill. b.)

HASZNÁLI ספרים a. m. Sasz, Türib,
Moginim, מורה stb., állandóan leg-
olcsóbban: Moskovitz Adolf könyvke-
reskedőnél, Debrecen, Pásti-utca 2.
(Válaszbélyeg.)

BENTAJRÓ, nős, egy kislánnyal, mel-
med-állást keres. Kitűnően tanít chü-
mis-rasit és gemóre-tajszefeszt. (Szük-
ség esetén lelépést is fizetne.) „Jóré
somajim” jelige.

VIDÉKI jó családból való szerény igé-
nyű, házias 25 éves lányomat, 4000
pengővel s nagyon szép kelengyével
férjhez adnám fix-fizetéses hivatalnok-
hoz vagy tisztviselőhöz. „Szombattartó”
jelige.

„CSALÁDI BOLDOGSÁG” című könyv
2 pengőért megrendelhető Linksz fő-
rabbinál, Kőszeg.

30 ÉVES zsidőleány elhelyezkedne. Hat-
éves bizonyítvánnyal rendelkezik. Üz-
letben, esetleg háztartásban is segédke-
zik. „Szorgalmas” jelégére (20 fill. b.)
„REÁLIS KOMOLY” jelégére, cím nél-
kül reflektált levélíró, adja meg címét
sürgősen a kiadóba.

ÁRVALEÁNY gyakorlattal, német is-
merettel, gyermekekhez vagy egyéb-
re elhelyezkedne. Cím: Fabinyi, Uj-
pest, Hajnal-u. 13.

LELKISZÉPSÉGEKBEN gazdag, ki-
mondottan szép, jócsaládból való uri-
leány férjhez menne biztos existen-
ciájú szombattartóhoz, 3000 P-vel.
Jelige: „Magas, barna”.

HAZITANITÁS. Okleveles izr. állás-
tan tanítók, mérsékelt díjazásért vál-
lalják elemi és középiskolások korre-
petálását. Országos Izraelita Tanító-
egyesület, VII., Wesselényi-u. 44. sz.
(Telefon: 144-085.)

URICSALÁDBÓL való finomlelkű fiatal
leány elmenne gyermekek mellé vallá-
sos házba. Jelige „Szigoruan szombat-
tartó”.

HÁZASSÁG. Keresünk 28-30 éves in-
telligens bentajrót, képzett kereske-
dőt: szép, fiatal bász talmidchóchoom
urileány számára. Hozomány 5000 P
és fix állás nagy iparvállalatnál. Jel-
ige: „Tajró ügdülő”.

NYOMDÁSZ segédet, ki könyvkötő is
és szerény igényű, felvesz: Merkur
nyomda, Tiszafüred.

GYERMEKSZERETŐ nő, németül is
tud, kisebb háztartásba elhelyezkedne.
Vidékre is. Cím: W. R., Bpest, Szer-
dahelyi ucca 17.

A keresésig titka

EHRENTÁLNÉ (Geezovits Renée)
fűzőszalon, Dohány-u. 39.
Telefon: 1-402-64.

A Schiffschul felügyelete alatt egyet-
len köser vegetárius és diétás

konyha Bécsben:

Vegetarianische Küche, Grete Stern
Wien, II., Herminengasse 10.

Finomszesz és borpárlat között fenn-
álló jelentékeny árkülönbözet folytán
ismét fokozottan fennáll a חשיב.

Akt למי להדרין מן המהדרין קושר

RUM, LIKÓR és SZILVÓRIUMRA
reflektál, sziveskedjék rendelésével
felkeresni Elsőrangú referenciák.
SCHWARZ JÓZSEF
nagykereskedő, rum és likörgyáros
SÁRVÁR

Kötöttárúk

dús választékban

Székely Jenő

Petőfi Sándor-u. 9. és
Váci-utca 7.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95.

Budapest, 1937. január 22.
5697. Svat 10.

40 fillér

XIII. évfolyam 4. sz.

אללנעסיינע יידישע צייטונג

נד

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.

Telefon: 1-238-08. Csekkzámla: 50.791.

Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

Budapesti orthodox problémák

Külső lefolyásában harmonikus, a
tárgyalás szintjét tekintve előkelő és
a budapesti orthodox hitközség tradi-
cióihoz méltó volt az a vasárnapi ülés,
amelyen a hitközség képviselőtestü-
lete letárgyalta az 1937. évi költségve-
tést. A tanácskozás pár órája a hitköz-
ség szűk körén túlmenve, az összes
orthodox problémák megbeszélésére
adott alkalmat. Ha voltak is természet-
szerűen eszmei összeütközések, élén-
kebb viták, akkor ez a jelenség csak
olyan jellegű volt, amelyet a Tóra sza-
vaival: „milchamasz Hasém — az
i'teni ügyért vívott harcnak” lehet ne-
vezni és amelyet a talmudi bölcsék ma-
gyarázata úgy jellemez, hogy a vége
mindig szeretetteljes egymásratalálás
(esz vohév b'szifo...), hisz nem szem-
élyekről, egyéni érdekekről, hanem a
közösség szent ügyéről, a vallási esz-
mék megvalósításáról van szó.

Minden valóban orthodox hitközségi
tárgyalás föleleveníti előttünk a zsidó
közösség életfeladatainak klasszikus
összefoglalását: Tajró, avajdó, g'mi-
lusz chaszódim. Tóra, vallási élet és
jótévis: a hitközség három eszmei fő-
pillére.

A tóraéletnek egyik legfontosabb
tárgya a budapesti orthodoxia köré-
ben a főrabbi-kérdés. Akik napirenden
tartják, úgy érzik, hogy egy főrabbi
minden hitközségbe új lendítő erőt
hoz, már pedig szent dolgokban min-
dig lehet előre haladni, mindig kell
előre haladni, „maalin bakajdes v'la
majridin”, mert a stagnálás ilyen
esetben visszaesés. Viszont olyanok is
vannak, akik joggal rámutathatnak fe-
lelősségérzésük tudatában is, hogy há-
la a hitközség rabbiságának, vallási
és tórai életünk legkifogástalanabbul
folyik: a lamdon-utánpótlás állandóan
erősödik, a fiatalság jesiva-látogató-
sa emelkedik, az állandó siürök száma
gyarapodik és így a budapesti hitköz-
ség a szó szoros értelmében itt áll

mint egy anyahitközség, mint egy
mintaközösség. És éppen ez teszi a
rabbikérdés megoldását nehézé. Aki
ezt a pozíciót elfoglalja, annak: ódom
gódajl boanókim, a tóráriások között
is kimagaslónak kell lennie. Ha egy
hitközség nem talál főrabbit, ez nem
lesújtó, hanem felemelő. Olyan a hely-
zet nálunk, mint az egykor híres prá-
gai hitközségben volt, ahol R. Jechez-
kél Landau (a Najdo Bijnüdo) elhüny-
ta után hat évtizedig nem találtak
méltó utódot és amikor főrabbit vá-
lasztottak, akkor kihalt már a régi tu-
dós nemzedék és az igények leszállítá-
sa bekövetkezett az egész vonalon. Ezt
látjuk Vilnában, ahol a vilnai rabbi-
szék elhalálása óta, tehát immár 140 év
óta nem választanak főrabbit. Amikor
legutóbb a vilnai rabbiságnak egyik
modern tagja ambicionálta a főrabbi-
ságot, a kegyeletes közvélemény meg-
botránkozása megfűszerezte ezt a ter-
vet. És evel kapcsolatban még egy ör-
vendetes tényről regisztrálunk. Más hit-
községekben a rabbikérdés megoldásá-
nak ügye alkalmat ad különféle pártos-
kodásokra, különféle szempontok össze-
ütközésére, elkeseredésekre, visszavo-
násokra, egymás meggyanúsítására és
dac-kisérletekre. Mind ennek nyoma
sincs Budapesten. Ez a tény legjobban
mutatja a hitközséget eltöltő igazi tó-
raszellemet és azt a körülményt, hogy
a hitközség elnökének: óbudai Freudi-
ger Ábrahámnak bölcsessége és előkelő
magatartása lefegyverez minden béke-
bontó kísérletet, hisz mindenki tudja,
hogy ezt a kérdést, csakis a hitközség
teljes tekintélyének megőrzése mellett
lehet megoldani és ebben a tekintetben
nincs pártkülönbség Budapesten.

A hitközség Tóra-intézményei közül
a Saszchevra ügye lép előtérbe. A
Saszchevra a hitközség szellemi erő-
tartálya. Ami a testben a szív, a gé-
pezetben a motor, ezt jelenti a hitköz-
ségnek ez az egyesület, melynek célja

a Tóratanulás. Az Orczy-ház közeli le-
bontása folytán lebontásra kerül az a
templom, ahol R. Chájim Szaffér és
utána R. Koppel Reich tanítási hang-
zattak el és amely köré 15 év óta a
Saszchevra tagjai csoportosulnak. En-
nek az egyesületnek új hajlékot kell
adni, amit csak anyagi áldozatok árán
lehet eszközölni, de ez az áldozat a leg-
jobb befektetés a hitközség jövője
szempontjából. Az ifjúság Tóra-tanu-
lását is tovább kell fejleszteni és ezért
biztatás a jövőre, hogy az elnök beszé-
molhatott arról, hogy immár öt tanerő
oktatja a Tajrasz Emesz növendékeit.
Örvendetes bejelentés volt az is, amit
a leányifjúság továbbképzéséről és val-
lások nevelését szolgáló intézményről
szólt. Ez a probléma tudvalevőleg az
orthodoxiának egyik legkényesebb kér-
dése és így valóban megröngyítató,
hogy ez a továbbképzés teljesen beil-
leszkedik a hitközség hagyományai-
ba és szellemi irányzatába.

Amit a hitközségi elnök a felekezeti
anyakönyvvezetésről mondott, az már
beletartozik az Avajdó a szentélyszol-
gálat körébe, amely a mai időben a
családi tisztaság szolgálatát jelenti,
hisz a bölcsék kijelentése szerint a val-
lások ház asztala oltárnak tekin-
tendő. A mai viszonyok úgy hozták
magukkal, hogy a felekezeti anakönyv-
velés a vallási szempontból való csa-
ládi tisztaság egyik legfőbb eszköze és
irányadója lett.

A hitközség harmadik feladata: a
szeretetmunka, a jótévis tekintetében
hivatása magaslatán áll. A vezetőség
tudja, hogy igazi konstruktív szociális
tevékenység nélkül nem lehet hitköz-
ségi élet a mai időben. Nem elég a kö-
nyöradomány, hanem egymás segítsé-
gére kell sietnünk. Ebben a tekintet-
ben igen sok a tennivaló, de lehet is
tenni. A hitközség nem olyan kicsi,
hogy ne tehessen ezen a téren semmit,
de nem olyan nagy, hogy a tagok ne

ismerjük egymást, hogy külön szervezkedésre, kartotékolásra, bürokratikussá intézkedésekre volna szükség. A mozgalomnak egymás között, a község keretén belül, lárna nélkül kell megindulni, ezzel a jelszóval: „is esz rééhü jaazajrü ül'ochiv fajmar chazok —

egyik a másikat segítse és testvérének mondja: légy erős." Ide számíthatjuk az ifjúságot való tevékenykedést és nagy lelki örömeinkre szolgál, hogy a *Tiferesz Bachurim* szombattartó munkaközvetítése eredményes.

Azzal végzünk, amit a képviselőtes-

tület minden egyes tagja érzett a gyűlés után, ami legjobban kifejezésre talál a Szentírás szavaiban: „*mi jitén v'hójo l'vovom ze lohem . . .*”, vajha ez a szellem uralkodnék mindenkor nálunk, hogy hasson, alkosson és gyarapítson, szent vallásunk szolgálatában!

A budapesti orth. hitközség képviselőtestületi ülése

A budapesti orth. izr. hitközség január 17-én tartotta képviselőtestületi ülését, óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök elnöklétével. Az előjáróság többi tagjai is megjelentek: *Deutsch Géza, Schreiber Sámuel, Klein Márkus, Kahan-Frankl Samu, Schlesinger József, Schlesinger Adolf.*

Óbudai Freudiger Ábrahám elnök megnyitja az ülést és a következő beszédet mondja:

Elnöki beszámoló

Mielőtt megkezdem a képviselőtestület ülésére kitűzött napirendnek: az 1937. évre szóló költségvetésnek tárgyalását, nagy vonásokban vázolni akarom az elmúlt év legfőbb hitközségi mozzanatait. A tiszteletteljes kegyeletnek teszünk eleget, amikor megemlékezünk arról a nagy csapásról, amely az egyetemes orthodox zsidóságot, de különösen a mi hitközségünket érte az áldott emlékü Frankl Adolf felsőházi tag elhunytával. Elvesztettük benne hitközségünk tiszteletbeli elnökét, büszkeségét és díszét. Reb Avrohom Frankl emlékezete hitközségünk évkönyveiben ragyogni fog mindörökké.

Hitközségünk életének egyik értékes megnyilatkozása a Jisiv Erec Jiszróel szervezet megalakulása. Ez a szervezet teljesen független más palesztinai organizációtól és így megszervezése teljesen megfelel a magyar orthodoxia hagyományainak. Célja, hogy itt elhelyezkedni nem tudó, vallásos, fiatal erőknél Palesztinában való letelepülését lehetővé tegye. Remélem, hogy ebben a munkában az ország többi hitközségei követni fognak bennünket.

Nagy megelégedéssel jelentem, hogy dr. Rosenak Miksa kórházigazgató viszályozása következtében a hitk. előjáróság dr. Friedmann Izidor főorvost választotta meg igazgatónak, aki már eddigi működésével beigazolta, hogy a kórház vezetését a legkitünőbb módon látja el.

Kötelességünknek tartottuk, hogy fölterjesztést intézzünk a lengyel kormányhoz, amelyben alapvető vallásörvényünk a s'chitó betiltása ellen tiltakozást jelentettünk be. Az egész világ elhangzott tiltakozásnak eredményeképpen a tilalom tudvalevőleg enyhítették.

Jelentem, hogy a hitközségi kórházat 30.000 pengő költséggel kibővítettük, amiáltal két ujonnan berendezett modern műtő fölött rendelkezünk, amelyek megfelelnek a legmesszebbmenő egészségügyi követelménynek. A kibővítés folytán a kórház befogadó képessége 7 betegszobával gyarapodott. Evvel kapcsolatosan a hitközségi ambulatórium (rendelő) kibővítését is tervbe vettük. Az erre vonatkozó előkészületek már megtörténtek és valószínű, hogy ezek a munkálatok még a nyár folyamán kivitelre kerülnek.

Áttérve a nevelésügyre, utalok arra, hogy a hitközség kezdeményezése folytán egy leány-továbbképző intézmény létesült. Az intézmény a hitközség felügyelete alatt működik és remélhető, hogy a mi szellemünkben való vallásos leánynevelést nagyban elősegíti. Megelégedéssel mutatok rá arra, hogy a hitközség Talmudtórájában, a Tórász Emesz-iskolában egy ötödik melamed-állást töltöttünk be.

Örvendetes jelenség, hogy a Tiferesz Bachurim egyesület a hitközség anyagi és erkölcsi támogatása által, abba a helyzetbe jutott, hogy a Somré Sabosz állás-közvetítésével behatóan foglalkozzék. Az egyesület az állás-közvetítést teljesen díjtalanul végzi és elég szép eredménnyel működik.

Hogy a főváros külső részeiben lakó tagjainknak a hűsbeszerezést megkönnyítsük, a hitközség nagy anyagi áldozatokkal 2 új mézarszékét nyitotta.

Külön kell megemlékeznünk a Saschevra ügyéről. A báró Orczy-féle háztömb közeli lebontása folytán az Orczy-templom helyiségeit május 1-re felmondták. Ez a zsinagóga Budapest egyik legrégibb — majdnem 100 éves — temploma és a budapesti orthodox hitközség, 1875-től kezdve használja. Dacára annak, hogy 1913-ban a hitközség Kazinczy-utcai temploma felépült, anyagi áldozatok árán tovább fenntartottuk az Orczy-templomot és 1922-ben átengedtük a Saschevrának. A vázolt körülmény folytán gondoskodnunk kell, hogy a Saschevra megfelelő helyiséghez jusson.

A zsidó családi élet tisztasága szent követelményének teszünk eleget, amikor ismételen felhívjuk tagjaink figyelmét a

felekezeti anyakönyvi bejegyzések fontosságára. Máris bekövetkezett az az idő, hogy a minden kétséget kizáró tiszta zsidó származást csakis a hitközségek által vezetett felekezeti anyakönyvekből lehet megállapítani.

Az elmúlt év eseményeit áttekintve, a jövőbe vetjük tekintetünket, reménység-gel, várakozással és bizalommal fordulunk az Örökkévalóhoz, akinek a kezébe van letéve mindnyájunk sorsa. Adja a Mindenható, hogy a hitközségben mindenkor az igazi orthodox vallásosság szelleme uralkodjék, hogy tagjaink erősíthetők, Tórást ismerő, Tórást tartó, megelégedett emberek legyenek, hogy béke honoljon a hitközségben, szent vallásunk dicsőségére és mindnyájunk üdvére!

A költségvetési vita

Elnök beszámolója után Schlesinger Adolf előjáró nagy vonalakban ismerteti a hitközség pénzügyi helyzetét, mire Stern Hermann titkár felolvassa a költségvetés egyes tételeit.

A költségvetés ismertetése után nagy vita fejlődött ki, melynek során felszóltak: *Lebovics Lipót, Löwinger Sándor, Tauber Mihály, dr. Ungár Lipót, Klein Márkus, dr. Ungár Sándor, Weinstock Vilmos, Reitmann Manó, Sputz Sándor, Fischer Ármin.*

A felszólalók egy része különböző javaslatokat tett a hitközség pénzügyi helyzetének megszilárdítására, majd arról esett szó, hogy a hitközségi tagoknak pártolniuk kell egymást existenciális téren. A legtöbb felszólaló azonban a főrabbi-állás betöltésének kérdését taglalta és erre vonatkozóan az előjáróságtól egy külön képviselőtestületi ülés egybehívását sürgette, mely ülés napirendjén kizárólag a főrabbiszék betöltésének kérdése szerepeljen.

Óbudai Freudiger Ábrahám elnök sorban válaszolt a felszólalásokra. Ami az említett ülés egybehívását illeti, utalt az alapszabályokra, melyek szerint ezt megadják, ha legalább 71 képviselőtestületi tag aláírásával beadványt intéznek az előjárósághoz. Amire azonnal megkezdtek az aláírások gyűjtését.

Miután a képviselőtestület a költségvetést elfogadta, elnök az ülést bezárta.

Korein Dezső: Az uszítás szomorú áldozata

A fővárosi társadalom egyik legelőkelőbb keresztény családját, megrendítő tragédia érte. A család fő, egyébként nagynevű közéleti férfiú, drámai hangú levelet írt barátaihoz, amelyben szerencsétlenül járt feleségének megrázó esetét és az abból keletkezett bűnyegnek részleteit tárja fel. A férj egyetemi orvosprofesszor és fia, aki szintén egyetemi tanár: a szerencsétlen hölgyet *imbecilnek* tartják és gondnokság alá helyezését kéri. Ebből a kínos ügyből bennünket zsidókat a tanár levelében a következő részlet érdekel, amely élénk világot vet az antiszemita uszítás katasztrófális következményeire. A szerencsétlen férj többek között azt írja, hogy felesége vagyonának hűséges gondozója 1922-ig egy becsülettel zsidó ügyvéd volt, aki házait rendesen kezelte, a közterheket pontosan fizette és soha semmi baj nem volt a vagyon körül. Valóságos gyámja volt a gyenge akaratú úraszonynak. „*De jött a keresztény éra — írja — és feleségem azt hitte, megszólják, amiért Samu az ügyvédje. Más ügyvédekkel kezdett tárgyalni, nekik adta át a vagyon kezelését, mire Dr. L. Samu tapintatosan visszavonult.*” A kurzus ügyvédek a „keresztény szeretet” nevében, a zsidógyűlölet lángjánál sütogették pecsenyéjüket és egy sereg lelketlen ügynök aszisztenciájával mellett teljesen kiforgatták vagyonából az úraszonnyt, sőt a szerencsétlen nőt még a kriminálitás útjára is kergették. Így lett a gyenge akaratú úraszony a kurzus áldozata. *A becsületes zsidó Samu ügyvéd nem kellett és helyette jöttek azok a sötétlelkűek, akiknek kétes értékű kenyerük a felekezeti gyűlölködés és uszítás. Ezek kivetették hálójukat a beteg, akaratnélküli hölgy vagyonára, akit mult évben különféle kriminális cselekedetei miatt börtönbe juttatták.*

Jó lenne, ha ebből a szomorú esetből

A Schiffschul felügyelete alatt egyetelen kóser vegetárius és diétás konyha Bécsben:
Vegetarianische Küche, Grete Stern
Wien, II., Herminengasse 10.

A Schiffschul felügyelete alatt egyetelen kóser vegetárius és diétás konyha Bécsben:
Vegetarianische Küche, Grete Stern
Wien, II., Herminengasse 10.

A Schiffschul felügyelete alatt egyetelen kóser vegetárius és diétás konyha Bécsben:
Vegetarianische Küche, Grete Stern
Wien, II., Herminengasse 10.

Orth. כשר kóser kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben.

Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű desszert és különlegességek

tanulnának keresztény polgártársaink, főleg az ingadozók, akiket napról-napra szóban és írásban, buta groteszk képekkel izgatnak a szélső jobboldali lapok. Meggyőződésünk, hogy előbb-utóbb eléri őket jól megérdemelt soruk. Talán az igazságszolgáltatás és jogbiztonság hivatott tényezői is megújítják az állandó felekezeti izgatást és végre lesújtanak azokra a sötétlelkű demagógokra, akiknek a gyűlölet hirdetése kenyérkeresetük, akik semmi-féle alkotó munkára nem képesek, csak bomlasztanak és gyújtogatnak. Ezek a lelketlen emberek kerítik hálójukba az akaratnélküli hivatott tényezőkre képtelen tömeget. Elcsavarják fejüket mindenféle hamis jelszavakkal, ígérek fűt-fát az állásnélkülieknek, elhintik a felekezeti és osztályizgatás mérgecsomagjait, hogy így azután a zavarosban kihalásszák maguk részére az anyagi előnyöket.

Kétségtelen, hogy a megalakuló antipolsevista szövetség igen fontos dolog, de éppen oly szükséges lenne az antiszemitaellenes liga megszervezése is, mert

teljesen egyforma destruktív és káros hatású az antiszemitizmus, mint a bolsevizmus.

Csak a jelszavakban van különbség. A tendencia ugyanaz, mert gyűlöletet prédikál az egyik, úgy mint a másik. Mégis csak képtelenség, hogy egy jogállam nyugalmát állandóan veszélyeztessék a szélsőséges elemek, úgy jobb, mint baloldaltól.

Ha a rendőrség 24 óra alatt ki tudja nyomozni a bolsevizmus fészkeit, a kommunista röpiratok terjesztőit, ami mindenesetre dicséretes és szép teljesítmény, ugyanoly buzgalommal szálljon szembe a német lázító röpiratok és izgató áramlatok ellen is,

mert végeredményben teljesen egyformán veszélyezteti a jogbiztonságot az egyik, mint a másik. Már pedig a mi jogrendünk egyformán védelmez minden állampolgárt, minden társadalmi osztályt és felekezetet a felforgatás és uszítással szemben, tekintet nélkül, hogy az jobb, vagy baloldaltól indul

ki. A forradalmak is rendszerint izgatató röpiratokkal kezdődnek és vértengerre dagadnak. Büntetőtörvényeink szerint pedig izgatást követ el, aki nyomtatvány terjesztése által valamely osztályt, nemzetiséget vagy hitfelekezetet gyűlöletre izgat a másik ellen. Jó lesz tehát, ha a rendőrség a fejét a homokból kidugja és kissé körülnézve, komolyabban hozzálát az ország belbékéjének megóvásához.

Erélyes rendet követelünk, addig míg nem késő!

Életünk...

*Rohanó napok, hónapok, évek.
Kopottak, szürkék; mind gonddal tele...
Nyomukban irtó kérdőjel látszik:
Életünk hatalmas Kérdőjele...*

*Miért és meddig — bámulunk némán,
Bizonytalan az életünk nekünk? !
Miért aratják mások, hozamát
Annak, mit fájó könnyel elvetünk? !*

*Nem! Ez nem mehet tovább sokáig. —
Meg kell már állnod, Borzalmak árja —
Mindennek van e világon vége,
Csak fájdalunknak nincsen határa?!*

*Zsidók vagyunk: mi remélünk, bizunk,
Mert ez ad kitaratást, erőt belénk...
Dicső eszmékért harcolva, esdjük:
Fordítsa az Ur orcáját felénk...!*

*Adjon már békét — szent, igaz békét —
S ne uszítsanak nép ellen népet...!
Pihenhessünk egy rövid időre
S látnak majd erős, ép nemzedéket...!*

*Arathat százszor halál felettünk,
Vonulhat sarló bús fejünk felett,
Ismét kibujunk e véres földből,
Mert minket maga l'ten ültetett...*

Baumann Hermann.

HEIDEN JENŐ
OPTIKA—FOTÓ
Budapest, VII., Király-utca 21. szám.
Telefon: 1-381-10. Szombaton zárva.

WEISZ MÓR

orthodox kóser keksz, kétszersült, és süteménygyára, Budapest, VII., Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

A Chaszam Szajfér egy drósójából

Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy Tévész 24-én 100 éve lett annak, amidőn óriási földrengés pusztított a Szentföld északi részében Galileában (Golil) és romba döntötte C'fasz, Tevarjót és S'chem városait. Erről az eseményről beszélt a Chaszam Szajfér, 5597. Ijor 2-én a pozsonyi nagytemplomban, amely drósó meg lett örökítve a Tajrasz Majseban, Emajr hetiszakaszában. (Érdeemes megjegyezni, hogy a Tajrasz Majseban a fejtegetés dátuma sajtóhiba folytán tévesen van feltüntetve 5596-nak, mert valójában egy évvel később történt az eset.)

A drósó bevezetése a következőképpen hangzik: „Heszped-drósó az igazak elhunytja és a szentföldi Galilea elpusztulása fölött, mely az elmúlt Tévész 24-én ment végbe, amikor tönkre mentek a városok, összeomlottak a házak és maguk alá temetkeztek ezekre menő zsidó lelket, köztük gaonokat, tudósokat és elpusztult C'fasz, Tevarjót és S'chem és tűz került elő a tiberiási tóból és megrendítette Tevarjót és falait és 30 falut. Hir'astó erez p'czamto, r'föh s'voreho ki móto...”

„Emajr el hakajhanim b'né Ahárajn... — szólj a papokhoz, Áron fiaimhoz” kezdi a drósót. Idézi Rasit: „a felnőtt kajhánékat figyelmeztetni kell, hogy ügyeljenek a kis kajhánéknál a tisztasági törvények betartására.” Ehhez hozzáfűzi a Talmud kijelentését (Sabosz 105): „Ha a nagyokat nem gyászolják kellő módon, I'ten megtanítja gyászolni az embereket, gyermekeik elhunytja útján.” Ez azután alkalmas fordulat, gyászra felhívni a hitközséget, hogy megemlékezék arról a rettenetes csapásról, amely a Szentföldet érte, amikor épületek romba dőltek, eltemettek jámbor embereket és halálát leltek sok száz ártatlan gyermek. A bajt még növeli az a tudat — mondja —, hogy ott szenvednek nyomorban és inségben, az árvák szülők nélkül vannak, az asszonyok elvesztették kenyéradójukat és azt érezzük, hogy a mi vétkeinkért szenvednek ők. Emeljétek zokszóra hangotokat, mondta és könnyeitek legyen a „viz-ál-

dozat” (neszech) ezekre az oltárookra. A bölcsök szava szerint I'ten a szentély lerombolásánál különös kegyelemből a haragját csak az élettelen kövekre árasztotta, hogy az emberek megmaradjanak, itt azonban látjuk: rombadőltek a falak és ott pusztultak az emberek. Majd az ismert zsoltár szavait variálja a Chaszam Szajfér: „Hamabit loorecz vatir'od, jigá b'hórim v'jesonú... — ránéz a földre és megrendül, megérinti a hegycsúcsokat és azok füstölögnek, énekelni akarok az Örökkévalónak amíg élek, zengeni akarok I'tenemnek amíg vagyok, kellemes legyen előtte az én könyörgésem, én újjongok az Örökkévalóban.” Ennél a földrengésnél is az Örökkévaló a nagyokat, a szellem országában való „hegyeket” érintette, ezeket a jámborokat, akiknek egyetlen életcélja volt, hogy „zengjenek az Örökkévalónak” és „egyetlen örömük volt, ha fölemelkedtek hozzá” imában.

De ha kérdeznék: „al me ószó Hasém jóchó loorecz hazajsz”... miért sujtotta úgy az Örökkévaló a szent országot, akkor feleletül felemlíthetem — mondá a gaon — R. Jiszroélnek, a P'ász Hasülchon szerzőjének C'faszból érkezett levelét, aki idézi a Szajtó traktátus végén levő Misna azon kijelentését, hogy a megváltás előtti, vajudó korszak egyik megnyilatkozása lesz: „Hagóvil jéchorév — Galilea el fog pusztulni”. Ez tehát nagy vigaszt nyújt számunkra, hogy közeledik a megváltás napja. De egy másik okot is felhoz R. Jiszroél, amely ok azonos a Szentély elpusztulásának indokolásával: a szin'asz chinom, az oktalan gyűlölködés bűne...

Majd magyarázza a midrast, mely szerint Élijóhú hanóvi interpretálta a szent ígét: „Hamabit loorecz”, aki lenéz a földre és látja, hogy a cirkuszok és színházak virulnak, mialatt Jeruzsálem szent városa pusztul és kietlen, akkor „vatir'od” megrendül a föld... Élijóhú szerint tehát — mondja a Chaszam Szajfér — Jeruzsálem negligálása okozta a csapást. Mert Jerusolajim „a világ ka-

puja”, a Mória hegye, Jiczchok akédójának helye, s soha nem mozdult el a Sechina a Nyugati Faltól... És ime mintegy száz éve, hogy a Szentföldre zárandóklók favorizálják C'faszt, mert odavonzza őket a szent „Ari” nyughelye, valamint R. Simaj b. Jajchó sírja a C'fasz mellett Mirónban, de a közérdeklődés szem elől téveszti Jeruzsálemet, I'ten városát, ahová manapság is (bizman hake) mivzó az ünnepekre elzarándokolni... Esmecserüm volt — úgymond — R. Zalman Marguliesse, s azt vitattam, hogy egy kiválóság elhalálzásának évfordulóját nem lehet örvendetes napként megülni. Azonban semmiképpen nem értem, miért rendeznek a zárandóklók örömmünnepeket (hilule) C'faszban és ugyanakkor elhanyagolják Jerusolajimot? És valóban helyesen tette R. Jiszroél, hogy a földrengés után nem tért vissza C'faszba, hanem a megmenekültekkel felvonult Jeruzsálembe...

A drósó végén felszólítja a hallgatóságát: igyekezzenek adományaikkal hozzájárulni a nyomor enyhítéséhez és akkor megvalósul a zsoltárvers (amelyet anyagi és szellemi értelemben magyarul): „én perecz v'én jajezsz v'én cz'vóchó birchajvajszénú... — nem lesz összeomlás, kiűzetés és jajveszékelés a mi utcáinkban, üdv a népek akinek ez jut, akinek az Örökkévaló az I'tene.”

Megjegyzendő, hogy R. Jiszroél, amint Jeruzsálembe költözött, megalapította ott a pérusim hitközséget, amelyről éppen a napokban esett szó, abból az alkalomból, hogy a pérusim egyesültek Duschinsky főrabbi hitközségével.

A munkácsi végrehajtó...

Budapestben egy kis történetkét beszéltek még a békeévekben arról az iskolaigazgatóról, aki nyári szombat délutánonként megakart látogatni a Svábhegyen nyaraló leányát és ezért 6 óraker leengedte a redőnyöket, azt mondta, hogy sötét van, havdólet csinált és így azután nyugodt lelkiismerettel ült fel a fogaskerekűre. Ennek a pandanja történet most Munkácsen. Egy zsidó azt látta, hogy pénteken estefelé az adóvégrehajtó a házához közeledik, butorai lefoglalására. Ment és meggyújtotta a szombati gyertyákat. Amikor belépett a végrehajtó, figyelmeztette őt, hogy sabosz lévén, nem foglalhat. Erre odament a végrehajtó, elfújta a szombati gyertyákat, kijelentette, hogy még nappal van és vígan kezdett foglalni. A szenvedő fél erre a szomszédai segítségével egy összeg lefizetésével szabadult meg szombatja megzavarásától.

Első forrásból vásároljon
ezüst tórafelszerelést,
gyertyatartót, arany, ezüst és
brillians ékszereket, órákat

Heiden Leó

ékszerésznél

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.

Budapest, Király-u. 21. Telefon: 1-381-10

Az angol királyi vizsgáló bizottság utolsó tárgyalásai a Szentföldön

A palesztinai sajtó részletesen foglalkozik a főmuftinak a királyi bizottság előtt tett vallomásával, melyről röviden megemlékezett már a „Zsidó Ujság”. A főmufti kijelentette, hogy a legfőbb arab bizottság vezetése alatt nemzeti függetlenségre törekednek a palesztinai arabok. A Balfour-deklaráció ellentétben áll az araboknak tett előbbi ígérekkel és összeegyeztethetetlen a népszövetségi alapokmány 20-ik szakaszával is.

Lord Peel, a bizottság elnöke itt félbeszakítja a főmuftit és megkérdi tőle, hogy milyen kötelezettségekről szól az említett szakasz. A főmufti kitér a kérdés egyenes megválaszolására, miután erre képtelen. Lord Peel azonban nem enged tovább beszélni és egyenes választ követel.

A főmufti adós maradt a válaszal, Lord Peel pedig megjegyezte, hogy a Balfour-deklaráció a népszövetségi szerződés előtt öt évvel jelent meg.

A főmufti ezután a palesztinai kormány mandatárius politikáját kritizálta. Elpanaszolta, hogy a palesztinai zsidó lakosság nyolcszorosára és a zsidó földbirtok tizenötöszörösére nőtt azóta, hogy angol közigazgatás van az országban. A kormánynak ez a politikája veszélyezteti az arabok nemzeti követeléseinek megvalósítását. A zsidók ma már az Izlám szenthelyeit is birtokukba akarják venni. Ha a zsidók többségbe jutnak az országban, súlyos károkat fognak okozni az arab kisebbségnek.

Ennél a pontnál a bizottság tagjai többször félbeszakítják kérdéseikkel a főmuftit és felszólítják őt, hogy bizonyítsa be a zsidók ellen emelt súlyos vádakait. A mufti megígéri, hogy később bemutatja a bizonyítékokat is. Kijelentette, hogy birtokában van a romániai főrabbi egy levelének, amelyben az a salamoni templom újrafelépítését követeli.

A mufti vallomásának további során azt állítja, hogy a jelenlegi palesztinai politika annak tudható be, hogy a zsidóknak óriási befolyásuk van az angol kormányra. Ha azonban folytatják a Zsidó Nemzeti Otthon politikáját, úgy újabb zavargások lehetőségével kell számolnia a kormánynak. Az arabok teljes szabadságot igényelnek, hogy megvalósíthassák nemzeti céljaikat.

A bizottság tagjai ezután keresztkérdések alá fogják a főmuftit, aki kénytelen volt elismerni, hogy az arabok szabad jószántukból adják el földjeiket a zsidóknak és senki sem kényszeríti őket erre. Az arabok politikai aspirációi kapcsán

a mufti kijelentette, hogy Palesztina számára ugyanolyan függetlenséget követelnek, mint a többi arab országok. A mandatárius hatalom kössön olyan szerződést az arab Palesztinával, mint amilyeneket a többi arab országokkal kötött.

— Mit akarnak tenni a zsidókkal? kérdezte Lord Peel.

— Ennek a kérdésnek a megoldását a jövőbeni arab kormányra bizzuk, felelte a mufti.

— És a zsidók meg lesznek ezzel elégedve?

— A zsidóknak teljes mértékben ugyanolyan jogaik lesznek, mint például ma Irákban.

Jeruzsálem, január 19. Az angol királyi vizsgálóbizottság befejezte palesztinai munkálatait. A bizottság hétfőn tartotta meg utolsó ülését, még a hét folyamán elhagyja Palesztinát és visszatér Angliába.

A szidra margójára

A hunfalvi gaonnak z. c. l. nyomás alatt levő „B'ér S'muéi” c. műve után

Izrael felejthetetlen élménye az Egyiptomból való kivonulás. A midras szerint a nép nem volt érdemes arra, hogy I'ten kiváltsa őket a rabságból, de mégis bekövetkezett a megváltás a „derék jámbor asszonyok érdemében”. Mi ennek a kijelentésnek az értelme? Az egyszerű magyarázat csak ez lehet: A nép testi szabadságának az volt a célja, hogy később magukra vállalják a szent Tant, amint írva van: „Amikor kivezeted ezt a népet, szolgálni fogjátok I'tent ezen a hegyen”. Már pedig, ennek a célnak leginkább a derék, jámbor asszonyok állnak szolgálatában, amennyiben gyermekeiket a vallástörvények megtartására szoktatják és a Tóra tanulására serkentik.

A kivonuló Izraelben megvolt a bizalom I'ten iránt, hisz amint Jirmijó próféta mondja: „Zocharti loch chesed n'urájich... — visszagondolok ifjúkorod szeretetére, menyasszonyságod ragaszkodására, amikor jöttél utánam a pusztába, egy be nem vetett sivatagba”. Azért, mert ez a bizalom élt a népben, érdemsítve lettek a tenger kettészelésének csodájára. Ezért mondják bölcsünk: „Az ember megélhetése olyan nehéz, mint a Vörös tenger kettészelése”. Mert, amiképpen a tenger kettészelése csak az I'tenbe vetett bizalom következtében következett be, azonképpen a megélhetés lehetetlennek látszik, ha nincs I'tenbe vetett bizalom.

A tenger kettészelésének csodáját a következő szavakkal írja le a szent zsoltáros: „Hajom roó vajónajsz — a tenger látta és elfutott.” Kérde a midrás: Mit látott? És a felelet: Látta Rabbi Jismél brajszóját. A talányos műlírás magyarázatához tudni kell, hogy az illető brajszó, az imakönyvből is ismert tanítélet, tartalmazza azt a 13 szabályt, amelynek módszerével le lehet vonni a szent szövegben világosan nem álló, de mégis a Szináj he-

gyén adatott vallástörvényeket, s ez a módszer ugyancsak a Szinájról eredő szent hagyomány. A tenger kettészelésénél olvassuk: „Vajamini ba-hasém umajse avdaj — hittek az Örökkévalóban és Majseban az ő szolgájában”, azaz a zsidó hitéhez tartozik nemcsak a Tóra betűihez való ragaszkodás, hanem az ezt magyarázó szent mesterekben való rendületlen bizalom is. Csak ez a hit érdemsítette Izraelt, hogy vele ez a csoda történjék. Ezt a gondolatot fejezi ki a midrás, amidőn mondja: Amikor a tenger látta R. Jismoel tanítéleit, amelyek a Tórárt fejtegetik és amelyeket Izrael szintén elfogad: ezen nagy I'tenbizalom láttára hátrált meg.

A tengeren való átkelés utáni diadalénekekben, a síró-ban, azt olvassuk: „Hasém is mülchómó — az Örökkévaló a háborúnak ura.” Ezzel kapcsolatban azt mondja a midras: I'tentől tanulták Izraelt fiai a háborút, azért mondatik: „vachamüsim oli... — fölfegyverkezve vonultak föl Izrael fiai”. Ennek a kijelentésnek az értelme a következő: A világ Őra tulajdonképpen a természet erőinek felfüggesztésével érvényesíthetné akaratát, mégis azt látjuk, hogy I'ten a természet törvényein belül és a természeti erők érvényének keretében irányítja az emberiséget. Ezt a példát nekünk követnünk kell: himni kell I'ten hatalmában, de azért minden természetes eszközt igénybe kell venni sorsunk érdekében. Izrael fiai is egyötödre kiválogatva vonultak ki, mert Rasi szerint csak egyötöd része (vachamüsim) maradt meg a népek és szabadult ki a rabszolgaságból, az az ötöd része, amelynek hite töretlen, I'tenbizalma maradéktalan volt, de azért mégis fölfegyverkeztek az ellenséggel szemben, tanultak I'tentől, aki a természet fölött áll, de azért a természet erőit hagyja érvényre jutni, aki Örökkévaló, de azért a harcnak a hőse.

A Misna bölcsének legendája...

Rabbi Jajsze Haglilit, a Misna egyik bölcsét, az Ur házastárs feleséggel verte meg, mintha csak próbára akarta volna tenni jószágát és türelmét. Az asszony gazdag családból való volt és vagyonát nem egyszer mások előtt is szemére hányta férjének, aki ilyenkor belepirult a haragba, de mindig türtőztette az indulatát s ha barátai arra biztatták, váljon el attól az asszonytól, aki méltatlan hozzá, aki megmérgezi az életét, kereken elutasította őket s azt mondta, talán megváltozik idővel az asszony s akkor elfejti azt a sok keserűséget, amit okozott neki.

Teltek az évek, de az asszony megmaradt annak, aki volt. Most már fukar is lett, igaz szóra se nyílt a szája. Egyszer aztán, mikor Rabbi Jajsze meghívta magához Rabbi Elozor ben Azarjót, akivel együtt tanított a beszhamidrosban, betelt a mérték. Mikor az asszony látta, hogy az ura vendéget hoz magával, hamar kifutott a konyhába, levette a tűzhelyről a húst és lencsét tett oda főzni. Rabbi Jajsze sugárzó arccal állított be a konyhába:

— Asszony, mit főztél-sütöttél? Vendégem is van, becsüljük meg érdeme szerint!

— Ejnye milyen kár! Bizony csak lencsénk lesz, más semmi!

— Lencse? Az bizony gyöngye eddel! Ezzel nem lehet vendéget traktálni!

— Már pedig az fő a fazékban! Ott áll a tűzhelyen, vedd le a fődőjét, nézd meg!

Rabbi Jajsze megnézte a fazekat. Hát, uramfia, — gyöngye, szép galambok füttek benne porlamnyóra. Az asszony oda volt az álmélkodástól. Jól tudta, hogy lencse főtt a fazékban s most galambhus puhul benne. Itt a jó Pten csodát tett! Dull-fult mérgében, csapkodott, pattogott, úgy, hogy Rabbi Elozor ben Azarjós is meghallotta.

— El kell válnod ettől az asszonytól, — szólott hozzá, nem méltó, hogy a feleséged legyen. Ha még oly jó vagy, sem tudod igaz útra nevelni.

R. Jajsze szomorúan hajtotta le a fejét.

— Belátom, igazad van, — felelte megtört hangon, — hiszen ha csak hozzám volna rossz! ... De nincs jószág a szivemben, a vendégemet is éhen veszejtené ... De, hogy fizessem vissza a hozományját?

— Majd segítünk rajtad!

Rabbi Elozor ben Azarjós biztatására aztán a község emberei összeadták a pénzt, amire Rabbi Jajsze átnyújtotta a get-válólevelet az asszonynak.

— Ez a hála minden jószágomért, — fakadt ki az ólnok asszony.

Rabbi Jajsze nem felelt.

— Jó, itt hagylak! Csattant föl az asz-

szony, meglátod, mire még nélkülem!...

— Jó az Pten, jót ad! felelte R. Jajsze.

Az asszony eltávozott s R. Jajsze egy ideig egyedül ült elárvult otthonában. De aztán új feleséget hozott a házába s mintha az Pten kárpótolni akarta volna minden kiállott szenvedéséért, a második asszony, csupa jószág, gyöngyesség, szeretet volt, úgyhogy Rabbi Jajsze otthona csillogott a boldogságtól.

De az első asszony is férjhez ment. Nagy vagyona volt s ha féltek is nyelvétől, rossz szívtől az emberek, mégis kapott férjet, a kile egyik módos előljáróját. De ahogy beköszöntött a szerencse, a nyugalom Rabbi Jajsze házába, úgy üldözte a volt feleséget s urát is a balsors mindenek tetjébe még vaksággal is megverte a szegény embert. A rossz asszonynak pedig szegényszemre meg kellett érnie, hogy maga vezesse vak urát az ismerősökhöz s alamizsnát kolduljon tőlük. Csak amikor abba az utcába értek, ahol R. Jajsze lakott, ott az asszony megfogta a vak ember kezét és erőszakkal elhurcolta.

— Miért nem engedsz R. Jajszehez! — siránkozott a boldogtalan, — hiszen jó módú, irgalmasszív ember ...

— Oda pedig nem megyünk! — sziszegte dühösen az asszony.

— Mert kegyetlen, bűnös teremtés vagy! Teérted sujt az Pten is! ... Akarom, hogy odavezess!

— Nem! — kiáltotta az asszony!

— Lelkellen gonosz! Agyonverlek! ...

A vak ember felkapta botját s rásuhintott az asszonyra. Ez keserves jajtatóba tört ki nagy esődület támadt s R. Jajsze is odasielt a lármára. Az asszony dacosan fordította el fejét, de R. Jajsze vigasztaló hangon szólt hozzá:

— Nem feljöttél el, hogy valaha hitvesi kötelekkel voltál hozzám fűzve.

Az Pten megáldott engem, jó feleséget adott és én hogyan róhatnám le jobban hálámat az Ur iránt mint úgy, hogy párdod elfogódná az asszony.

— El kell mennem a nagy utra. ... Oda, ahonnan nincs visszatérés ... Így van megírva az egekben ... De ne sirj, ne zokogj! Hiszen meglátjuk egymást ...

— Mikor, mikor? — tördelte kezét az asszony.

— Ime, megígérem: minden péntek estén és minden jajm-tajv estjén eljövök hozzád kúdsra, hogy felderítsem magányos estéted ... Az Ur megadja neked ezt a kegyelmet ... Bizzál benne! ...

Ez volt R. Jajsze utolsó szava. Nagy könnyhullatással temették el testvérei, de ő szavának állott. Péntek este megjelent a régi kedves otthonában, elmondotta a kúdsra, aztán visszatért a boldogok házába.

Referencia:

Bpesti orth. rabbiság

totokat fogom ... Ne féljete. Megkapjátok azt, amiből holtotok napjáig élhettek.

— Én odaadom mindenemet! — szólt áldozatkészen a másik asszony.

Az összecsdültek néma csodálattal néztek föl a tökéletes emberpárra. Csak az első asszony hallgatott összeszorított ajakkal és elfordította tekintetét Rabbi Jajsze felé.

Másnap beköltözött vak férjével abba a házába, amelyet Rabbi Jajsze és felesége vásárolt nekik ...

Elfutottak az évek és Rabbi Jajsze boldogságát mi sem zavarta meg. Asszonya hű, jószágos, szerető feleség maradt, aki kitalálta férje legrejtettebb gondolatát is. Mikor péntek este hazajött a templomból, az asszony már a telt borosleggel várta, hogy férje a kúdsra a saboszt megszentelje s ilyenkor mindig a szombat békés derüje lebegett a kivilágított szobában.

Am eljött az a nap, amikor a Halál Angyala bekopogtatott Rabbi Jajsze házába. A bölcs ott ült a szent foliánál és Pten nevét fürkészte benne. A Halál Angyala nem vehetett rajta erőt, mire az Ur megparancsolta neki:

— Őtled magadra a könyörtelenség köntösét s úgy hozd el a lelkét!

A Halál Angyala pedig, aki olyan óriási, hogy földtől az égig ér s kinek testén annyi a szem, hogy mindent meglát velük, ebben a félelmetes mezben állított be Rabbi Jajszehez. A bölcs megismerte. Elhalványodott, térdre esett előtte.

— Ó angyal, — szólt fátjolos hangon — ismerlek ... Kész vagyok a halálra ... De mégis ... egyet kérlek tőled: enged meg, hogy bucsut vegyek feleségemtől, lelkem jobbik felétől!

A Halál Angyala némán bólintott, Rabbi Jajsze pedig feleségéhez sietett:

— Édes szivem, mit tagadjam? Itt kell hagylak ... Most már lásd, hogyan fogsz egyedül boldogulni ...

— Nem értelek, Rabbi Jajsze — szólt elfogódná az asszony.

— El kell mennem a nagy utra. ... Oda, ahonnan nincs visszatérés ... Így van megírva az egekben ... De ne sirj, ne zokogj! Hiszen meglátjuk egymást ...

— Mikor, mikor? — tördelte kezét az asszony.

— Ime, megígérem: minden péntek estén és minden jajm-tajv estjén eljövök hozzád kúdsra, hogy felderítsem magányos estéted ... Az Ur megadja neked ezt a kegyelmet ... Bizzál benne! ...

Ez volt R. Jajsze utolsó szava. Nagy könnyhullatással temették el testvérei, de ő szavának állott. Péntek este megjelent a régi kedves otthonában, elmondotta a kúdsra, aztán visszatért a boldogok házába.

Referencia:

Bpesti orth. rabbiság

Glosszák a hétről

Am a járókelők, akik bekandikáltak az ablakon, arról kezdtek suttozni, hogy az asszony idegen férfiút fogadott magánál. A tudósok, maguk elé idézték az asszonyt s szemére vetették, hogy meggyalazza férje emlékét s idegen férfival hütlenkedik.

— Hazugság! — szólt az asszony keményen.

— De látta két megbízható ember — felelték a bölcs tanuitak.

— Hát tudjátok meg az igazságot! Rabbi Jajsze volt nálam ... Ugy amint megígérte ... Hogy eljön haza minden péntek este ünnepe este ...

— Eszelős asszony! — zúgták rá az öregek — miket fecsegsz itt össze! ... Mi temettük el Rabbi Jajsze! ... Nem adunk hitelt ilyen vénasszonyos fecsegésnek ... Mond meg az igazat!

— Az Pten a tanum, hogy igazat mondtam ... De ne ítéljete, míg be nem bizonyítottam ... Jöjjetek el hozzám péntek este s majd elváltok: eszelős vagyok-e, vagy igazat szóltam ...

Péntek este gyertyagyújtásra beállított kis szobájába Rabbi Jajsze. Az asszony sirva fogadta. Ugy eltelt a szive keserűséggel, hogy a péntek esti lakomát sem készítette el.

— Ne félj kedvesem! — szólt Rabbi Jajsze — majd én megvédem a becsületedet!

Azzal kezén fogta az asszonyt s bevezette a másik szobába a tanuitákhöz. Mikor meglátták Rabbi Jajsze, a vér elköltözött arcukból. A földre borultak rémületükben s hallgattak.

— Én vagyok az az ember, aki péntek esténként hazaszállok otthonomba ... Az én jószágos drága feleségemhez, hogy megszenteljem a saboszt ... Nos, hol vannak tanuitok? Hadd mondjam szemükbe, hogy megrágalmazták egy tiszta asszony hírnevét.

A szobában olyan esőnd volt, hogy a légy dongását is meg lehetett volna hallani. Senki nem felelt a túlvilági szavakra.

— Nem feleltek? kérdezte R. Jajsze. Akkor befejezem szavaimat ... Ezentul nem látok sem engem, sem feleségemet ...

— Vigy magaddal, Rabbi Jajsze — esengett az asszony.

A Halál Angyala szeliden betakarta az asszony fázó lelkét s vitte magával a magasságok felé ... Rabbi Jajsze szelleme vele repült az üdvözültek honába ...

(A midras nyomán.)

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mersékelt árak!

A politikai világ érdeklődésének előterében a Földközi tenger kérdése áll. Igen fontos szerepet játszott az Abesszíniai háborúban, a marokkói és a spanyolországi események szorosan összefüggnek vele; most egy új konfliktus keletkezett: a törökök maguknak akarnák az alexandriai szandzsákot, amelyek két Földközi-tengeri kikötője szemben van Cyprusz szigetével, amelyet Anglia kiépt flotta bázisnak. Mindenütt: Abesszíniában, Arábiában, Palesztinában, Szíriában ott látjuk a háttérben vagy az előtérben Itáliát. Mindez csak élesen ki-domborítja a Földközi tengernek bibliai elnevezését: „Jam hagóajl” a nagy tenger, valamint a midras megjelölését: „Jam sel Italo”, Itália tengere.

Tétlen komárommegyei községben egy német színész nagy birtokot vásárolt. A fajvédő sajtó ezúttal nem szólt arról, hogy a magyar földet idegenek veszik birtokba, pedig ilyen tenórban szoktak írni akkor, ha pld. egy Magyarországon született zsidó ember vásárol birtokot. A helységnév fölleveníti a békebeli idők egyik budapesti ügyvédjének esetét, akinek neve: Tetéleni Ármin volt. A név természetesen zsidóra vallott és a pesti neológ hitközség meg is adózta, annál is inkább, mert előszeretettel használt zsidó kifejezéseket, a vallási életben vett szólamokat. Egyszer a hitközség értesítette, hogy fölemeli az adóját amire ő tisztelettel azt válaszolta, hogy ez alkalommal tekintsenek el ettől, mert tulajdonképpen ő eddig is jogtalanul lett megadóztatva, lévén ő — őskeresztény.

Amit itt elmondunk, mementóul szolgáljon az orth. leánynevelés terén.

Budapestben nemrég a következő történetet korpoltálták: Egy keresztény fiatalember megismerkedett egy zsidó leánnyal és mert nem akarták neki nőül odaadni, áttért a zsidó vallásra. Közben a menyasszony beteg lett, szanatóriumba került, ahol megtetszett neki a szanatórium orvosa, rövidesen egybe is kelt vele és hoppon maradt a zsidó vallásra áttért és műtéten átesett vőlegény. A szegény ember nem tehetett mást, mint föllármázta a sajtót, mert csak azt a jogi tanácsot adhatták neki, hogy perelje be a menyasszonyt kártérítésért. Ez az eset most változott alakban megismétlődött Vácson. Egy ottani nem orth. zsidó leány évekkel ezelőtt férjhez ment egy zsidó hitre tért férjhez, éppen a leány ragaszkodott, hogy vőlegénye zsidóvá legyen. A házasságból egy fiú származott és az asszony állítólag vallásos

életmódot folytatott. Annál meglepőbb az a szenáció, amely most Vácson kirobbant: az egész család a keresztény vallásra tért. Lehet a dolgon szomorodni, mert bizonyára elhelyezkedés reményében tették, lehet az ügyet a kultuszadó szemszögéből nézve is tárgyalni, amennyiben a folyó költségvetési évre még kötelező az éppen felemelt kultuszadóját fizetni. De a dolognak vidámabb részét is meg lehet fogni és elmélkedni azon: minek kellett a mostan kitértnek valamikor betérni, ki kárpótolja őt azért, hogy anynyi éven keresztül kénytelen volt a zsidóság igáját viselni? ...

Amint a „Zs. U.” dec. 25-i száma is közölte, az angol képviselők VI. György királynak hűségét esküdték és ebből az alkalomból a zsidó parlamenti képviselők befedték fejüket és így mondták el az esküt. Az egyik zsidó képviselőnek, amint szintén megírtuk, véletlenül nem volt kalap a keze ügyében, amire utánanéztek az üvegének a tokjával fedte be fejét és így tette le az esküt. Az angol lapok most gunyolódva kérdezik: olyan kicsi-e a képviselő feje, vagy olyan nagy a szemüveg tokja.

Az „Uj Magyarország” szenációként közölte azt a szomorú hírt, melyről lapunk más helyén beszámolunk, hogy Munkácson egy bolond megölt egy zsidót és amikor a rendőrségre vitték, vigyorogva mondta: megöltem egy zsidót. A hitleri-záló lap egész beállítással úgy tiünk föl, hogy bizonyos rokonszenvvel kísérte az örült rémtettét ...

Egy erdélyi lapban olvassuk, hogy Sep-szentgyörgyön — ahol utóbbi idő óta egy maroknyi orthodoxia is van már — egy neológ zsidó család pár évvel ezelőtt kitért és felvette a szombatos hitet. Ekkor annak rendje és módja szerint szombaton zárva tartották az üzletet. Kétévi „szombatolás” után ráuntak az új hitre és bünbánóan visszatértek a zsidóság berkeibe. Azóta, hogy újra zsidók lettek, természetesen nyitva van szombaton a bolt...

Amint a „Zs. U.” dec. 25-i száma is közölte, az angol képviselők VI. György királynak hűségét esküdték és ebből az alkalomból a zsidó parlamenti képviselők befedték fejüket és így mondták el az esküt. Az egyik zsidó képviselőnek, amint szintén megírtuk, véletlenül nem volt kalap a keze ügyében, amire utánanéztek az üvegének a tokjával fedte be fejét és így tette le az esküt. Az angol lapok most gunyolódva kérdezik: olyan kicsi-e a képviselő feje, vagy olyan nagy a szemüveg tokja.

Finomszesz és borpárlat között fennálló jelentékeny árkülönbözet folytán ismét fokozottan fennáll a חשש נק

Akl אכילו למחרון מן המחרון **kóser RUM, LIKÓR és SZILVÓRIUMRA** reflektál, sziveskedjék rendelésével felkeresni **Elsőrangú referenciák. SCHWARZ JÓZSEF** nagykereskedő, rum és likörgyáros **SÁRVÁR**

A nagy stadlon

Elbeszélés a XVI. századból, Lelmann nyomán. 8.

— Felség, attól tartok, hogy holnap megakadályozhatnak, a megjelenésben. Hiszen csoda az, hogy beengedtek a városba, még nagyobb csoda, hogy megjelenhettem felséged előtt. Ha most kimegyek és egy szolga felismer engem, eltávolítanak a városból és akkor hogyan tudnám kérésemet előadni?

— És mégis elakartál menni.
— Felséged parancsa volt.
— Tetszel nekem.

A császár erre megint megrázta a csengettyűt és a bejövő szolgának megparancsolta, hogy kísérelje R. Joselmannat az irodába, hogy állítsanak ki neki tartózkodási engedélyt a városban és jegyezzék elő a másnapi kihallgatásra.

A Mindenható iránti hálaérzettel elelve, távozott R. Joselmann a császári kihallgatásról. Imádkozni akart, hálát akart adni I'tennek az ő csodás kegyelméért, de azután eszébe jutott *Majse Rabenu* példája, aki, mikor Micrájimban főhászokdni akart, kiment a bűnös városból. R. Joselmann egyedül akart lenni I'tenével, felült tehát lovára és a város kapuja felé lovagolt. Amikor meglátta őt a kapuőr, aki az előző napon beengedte, gyanakodó pillantással kísértte. R. Joselmann odalovagolt hozzá és azt mondotta:

— No, jó ember, nem kell aggódnia miattam; a császár ő felsége kiállított nekem egy oltalom-levelet, itt maradhatok annyi ideig, ameddig csak akarok.

— Nagyon örülök, hogy így van és azért elakarom mondani, hogy egy negyedórával ezelőtt egy zsidó ember beakart jönni a városba, nem engedtem be, bár azt kérdezte, hogy nem lovagolt-e be már a multkor egy zsidó a várba. Természetesen nem adtam neki felvilágosítást.

— Nem mondta meg annak a nevét, akit keres?

— De igen. Azt mondotta, hogy valami Joselint keres.

— Ez én vagyok. Nem tudná megmondani, milyen irányban vette útját?

A kapuőr megmutatta az irányt, Rabbi Joselmann arra lovagolt, egyszerre azt látja, hogy egy ló egy fához van kötve és mellette a kövön egy ember szomorodottan ül. Odamegy és felismeri régi barátját a *Colmárból* való R. Avrohomot. Beszédbe elegyedtek és R. Avrohom elmondta neki, hogy milyen szomorú ügyben jött. A császár ugyanis megengedte a colmári zsidók kiűzetését. Amikor a szerencsétlenek ezt megtudták — beszélt R. Avrohom — Frankfurtba küldtek engem R. Joselmannért és ott tudtam meg, hogy Salzburga ment a császárhoz.

Egy kis tanácskozás után visszafordultak a város felé, a kapu őrének lelkiismeretét megnyugtatta R. Joselmann egy arannyal és azzal az ígérettel, hogy az oltalom-levelet utólagosan beszerzi.

Szállásukra érve meghányták-vetették a dolgot, tanakodtak azon, hogy mit lehetne a kiutasítási rendelet visszavonása ügyében tenni. Az okiratot R. Joselmann tüzetesen át tanulmányozta és szomorúan megállapította, hogy a császár ezt 1510. április 25-én Augsburgban kiadta és megfelel az összes formalitásoknak.

Miksa császársban volt valami lovagias regényesség. Európának összes államai között általános békét szeretett volna létrehozni és ezért az a vágy sarkalta, hogy a nagy Oroszországgal összeköttetésbe lépjen. El is határozta, hogy küldöttséget meneszt Moszkvába, *Basilius* főherceghez. A küldöttségnek a megbízást hallatlanul fényes külsőségek között adta át. Erre a fogadtatásra meghívót küldött R. Joselmannak. A császár azt akarta, hogy az em-

ber, aki őt egyszerű lovagi öltözetben látta a kunyhóban, lássa császári pompájában is.

Az ünnepségek lezajlása után intett az egész kíséretnek, hogy vonuljon el és csak a kancellár maradjon, hogy a kihallgatásra rendelt zsidóval való tárgyalásánál ott legyen.

A kíséret elvonulása után odalépett R. Joselmann és hangos szóval elmondta héberül és fordításban ezt az áldásmondást: „*Légy dicsérve Örökkévaló, aki dicsőségedből halandónak juttattál.*”

— Nagyon mélyértelmű szokás ez, de megfelel lelkületemnek, mondta a császár. Amikor egyszer kiadtam a rendeletet, hogy állítsák össze a családfám, egy ismeretlen gunyolódó ráírta rimekben a palota falára:

„*Büszkeséged de nagyon nagy,
Pedig közönséges ember vagy . . .*”

Amire én utána ugyancsak rimelve ráírtam:

„*Igaz, hogy közönséges ember vagyok,
De rajtam I'ten kegyelme ragyog. . .*”

Na, most mondd el röviden, hogy mit akarsz — mondta végül a császár.

R. Joselmann hallgatott, majd a császár biztatására elkezdte mondani:

— Nem tudok szóhoz jutni, hiszen itt állok olyan hatalmas uralkodó előtt, aki valóban a királyok királya.

A császár odafordult a kancellárjához:

— Hallod, — szólt hozzá — micsoda nagyszerű titlust adott nekem Joselin, én valóban a „királyok királya” vagyok. Németországban sok fejedelem fölött uralkodom, de ez a sok fejedelem mind király és csak akkor hallgat rám, ha akar. . . *No, folytasd tovább, Joselin.*

R. Joselmann elmondotta, hogy el akarják égetni a zsidóság szent könyveit.

— A császár erre odafordult a kancellárhoz és megkérdezte, hogy ebben az ügyben befolytak-e már a szakvélemények.

— Befolytak, felelte a kancellár, de mind az elégetés mellett vannak, kivéve egyet, amelyet Reuchlin küldött.

— *Na látod!* A többség szerint kell döntenem!

— Megengedi Felséged, hogy egy hasonlat formájában ellenvetést tegyek?

— Beszélj!

— A királynak a fia halálos betegen fekszik, eljön az egész udvar, az összes tisztviselők és azt tanácsolják, hogy eret kell vágni rajta. Hívnak orvost, aki viszont a leghatározottabban megtiltja az érvágást. És most mit fog csinálni a király? A többség után fog indulni? Ez az orvos, vagyis az egyetlen szakértő ebben az ügyben: *Johannes Reuchlin* tanácsos úr!

— *Mit szólsz hozzá,* fordult a kancellárhoz a császár.

— Én nem értek a dologhoz sokat, de Reuchlin igen világosan írja, hogy a nagy egyházatyák a zsidó könyvekből merítették a tudományukat.

— Jó gondolat, — szólt Joselinhez — de mondd meg, vajjon ez a Talmud tényleg olyan gyalázatosságokat tartalmaz, mint a dominikánusok mondják?

— A Talmud az ó-testamentum magyarázata és ha az ó-testamentum nem tartalmaz gyalázatosságokat, úgy a Talmud sem tartalmazhatja azt.

— Mit mond a Talmud a nemzsidók túlvilági üdvösségéről?

— Azt hangoztatja: A világnak összes derék emberei részesei a túlvilági üdvösségnek.

— Bárcsak a mi egyházunk is azt tanítaná, akkor talán, talán . . .

Itt elhallgatott a császár és soká gondolkodott, bizonyára eszébe jutottak az ő pápai aspirációi. (*Folyt. köv.*)

A lengyel zsidóság tragikus helyzete

— A minisztereink rendet akar teremteni —

A lengyel szejm költségvetésének tárgyalása során a zsidókérdés igen heves vita tárgyát képezte. A szónokok legnagyobb része kizárólag a zsidókkal foglalkozott.

Minzberg agudista zsidó képviselő felszólította a kormányt, hogy világosan definiálja, zsidó „emigrációs” politikáját. Nyersanyag forrásokat keres Lengyelország, hogy az ország gazdaságát lakosainak javára fellendítse, vagy pedig csak gyarmatokat keres a zsidók leépítésére? Erre a kérdésre kérünk választ Beck külügyminisztertől. Gondolja a külügyminiszter, hogy a zsidókat angróban, vagy detailban, áruként lehet exportálni? (Közbeiktatások: Inkább angróban.) Megállapítom, hogy nemcsak a cionizmus, hanem az egész zsidóság nemzeti otthont akar teremteni Palesztinában és csak Palesztinában. Minden más kolonizációs koncepció, amennyiben a zsidók részéről indul ki, egyéni jellegű. Lengyelország boldog lehet, hogy annyi zsidó van, mert a zsidók a nyugalom elemei és mindig készek Lengyelország boldogulását elősegíteni.

Miedzinski, a szejm alelnöke feltüntetéstől antiszemita beszédet tartott. A zsidók nálunk — mondotta — kompakt tömegekben élnek. Óriási mértékben szaporodnak és utódaik számára nincs több hely Lengyelországban. A zsidók gazdasági jövője Lengyelországban sokkal kritikusabb, mint politikai jövőjük. A lengyel népek nincsenek erkölcsi kötelezettségei a zsidókkal szemben. A cári Oroszország zsidó telepítési rajonná tette Lengyelországot. Ezen változtatnunk kell. A lengyel kormány csak logikusan jár el, amikor területeket keres, ahová a zsidó emigránsokat irányíthatja. Az etika és a kultúra érveinek itt semmi helye nincs. Nem volna semmi kifogásunk a zsidók ellen, ha 50 ezer volna a számuk, de hárommillió zsidót nem tudunk elviselni.

Beck külügyminiszter válaszában szó nélkül hagyta az antiszemita felszólalások durva támadásait és csak a kíváncsi kérdésekről beszélt. A lengyel külügyminisztérium — mondotta — többször interveniált az angol kormánynál a Palesztinába való bevándorlás megkönnyítése érdekében. Lengyelországban általános emigrációs szükség áll fenn. A falvakban a parasztok, a városokban a zsidók túlnépesedésével állunk szemben. Senkisék láthat rossz szándékot a kormány azon törekvéseiben, hogy lehetőséget teremtsen az emberföldölés levezetésére. A kivándorlás kérdése nem lehet csupán a zsidó nemzeti ambíció problémája:

társadalmi és gazdasági kérdés ez, amelyet teljes méretekben kell fel-fogni. Palesztina egyedül nem elég . . .

Az ezután még elhangzott számos antiszemita beszéd után Skladkowski minisztereink emelkedett szólásra.

Lengyelország gazdasági rekonstrukcióját, ugymond, nem lehet zsidó-heccel és pogromra uszításokkal megoldani! A helyzet csakis egy hosszantartó komoly gazdasági akció által javulhat. 1936. második felében, csupán a bialystoki vajdaságban 348 esetben volt zsidóellenes kilengés. 21 esetben tömeg-excesszusok voltak, amennyiben négyes sorokban vonultak be az illető

helységekbe a zavargók; 3 zsidó a halálát lelta, 99 esetben megverték és megsebesítették a zsidókat, 69 esetben pedig ablakokat zúztak be. Később egy másik vajdaságban, Wysoka-Mazowieckben törtek ki zavargások. És javult ezáltal a gazdasági helyzet akárcsak egy jótárvival is?

Nem fogom automata módjára csak a megtámadottakat megbüntetni, hanem kikutatom a heccel kiinduló pontját. Ha nem lesz rend, akkor a felbujtókat a bereza-kartuckai koncentrációs táborba fogom vitetni. Mert tudom: zsidóveréssel kezdődik, anarchiával végződik!

Zsidó humor

Egy szegény zsidó hasztalan keresett valami foglalkozást az idegen városban. Végre meglelte a támadt: kiplakatirozta, hogy a folyón kifeszített kötélén át fog a magasban sétálni. Belépődj személyenként öt kopek.

Visszafotott lélegzettel várja mindenki a mutatványt, amikor a szegény kötélcáncos megszólal:

— *Rabajszej!* Tudjátok meg, hogy nem vagyok kötélcáncos és ha rálépek a kötéltre, biztos, hogy a vízbe pottyanak és megfulladok. Ha azt akarjátok, hogy a ti rongyos öt kopeketekért egy zsidó megfulladjon, akkor nekivágok . . .

Egy szentéletű Rebbe egyszer elérkezett egy városkába, ahol nem volt mikvó. Előtkélt szándéka volt tehát, hogyha nem megymáskép, akkor valamilyen eselhez folyamodik, csakhogy meglegyen a községnek ez a vallási életben nélkülözhetetlen intézménye.

A Rebbe jövetelének híre egybegyűltek a hívek körülötte.

— El akarok menni a mikvóba — szólt hozzájuk.

A hívek zavarba jöttek és mondták: Helységünk hegyen fekszik és igen sok pénzbe kerülne, hogy elérjük azt a vizállást, amely mellett egy a vallástörvényeknek megfelelő mikvó felépíthető. Különben is nálunk igen kevés zsidó lakik, nem is jómóduak és így a pénzt nem tudnók összehozni.

— És milyen összegre volna szükségetek a mikvó felállítására?

— Ezer pengőre — felelték.

Erre a nagy mester odafordult az öt körülálló emberekhez és azt mondotta:

— Nincs-e köztetek valaki, aki az én túlvilági osztályrészemet megvenné? Eladom ezer pengőért.

Odalépett egy gazdag ember és azt mondotta:

— Mester, én hön óhajtom túlvilági részedet az enyémmek mondan . . .

Leette az összeget, a Rebbe aláírta az erre vonatkozó írást, átadta, megkapta a pénzt és odaadta a hitközségi előljárónak.

— Itt van, szólt, a szükséges összeg, és most siessetek, építsétek meg a mikvót. . .

A szentéletű hitsorsosunk fia elhatározta, hogy elhagyja a szülői házat és kimegy a nagyvilágba szerencsét próbálni. Megkérte az apját, hogy adja rá áldását.

Az öreg zsidó, fia fejére tette a kezét és így szólt:

— Legyen neked sok gondod.

A fiú csodálkozva nézett rá.

— Ugy értem fiam — mondta az öreg — hogy légy egészséges, mert az egészséges embernek sok gondja van, viszont a beteg embernek csak egy gondja van, hogy gyógyuljon meg.

Egy sadchen partit ajánl egy fiatal embernek.

— Nagyon finom urileány — mondja, csak nincs pénze.

— Nem baj — feleli a fiatalúr.

— De van ám egy bibije még, nagyot hall a félfülére.

— Nem baj.

— S még egy icike-picike hibája is van: rosszul lát a félszemére.

— Annyi baj legyen!

— Hátha már ennyire vagyunk, meg kell vallanom, hogy egy kicsit sántit is.

— Az se baj!

— S legvégül egy aprócska szépség-hibája is van: egy csöppet pupos is . . .

— Nem baj!

A sadchen értetlenül néz a fiatal emberre, aki végül felvilágosítja:

— Hát mi baj volna? Hiszen nem veszem el . . .

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Siró, B'salach, Svat 11
Gyertyagyújtás (Bpest): 4.15
— A kimenetele „ 5.15

— Szerda: Chamiso Ószor Bisvot —

— **Vendégszónoklat.** Voéró szombatján a fővárosban időzött Pressburger Áron, a bonyhádi népszerű és nagytudású főrabbi. Az alkalmat megragadván, a budapesti ort. Sasz chevra vendégszónoklatra kérte fel a főtiszteleendő urat, aki élesemelji halachikus és rutinizott homiletikai drósojával az Orczy templomot szintűl megöltöztö községet valósággal magával ragadta. Élénk „jisar kajchaj”-jal honorálták a mindvégig leblíncselő, élvezetes előadást.

— **Péntek esti előadás.** A VII. ker. Tiferesz Bachurimban (Garay-u. 48. sz. templom) mult péntek este Altmann Zoltán, a paksi főrabbi fia beszélt nagy sikerrel. Ma este 1/2 óra Just Mihály fog előadni.

— **A ruszinszkói jesivák és Talmud-tórák érdekében.** Ungvárról jelentik: A napokban tisztelgett a ruszinszkói ort. közp. iroda vezetősége dr. Meznik új országos elnökhelyettes előtt, aki jöndulatáról biztosította a zsidóságot. Schönberger irodai elnök előterjesztésére, miszerint zsidó kulturcélokra szóló államsegélyben csak a cionisták részesülnek, ellenben a jesivák és Talmud-tórák teljesen mellőzöttek, dr. Meznik kijelentette, hogy illetékes helyen interveniálni fog az ort. kulturcélok állam támogatása érdekében.

— **A bpesti ort. leányegyletben** jan. 23-án szombaton 3-kor Haberfeld Piroka és Schönfeld Margit tartanak előadást (Dob-u. 35., az iskola fizikatermében.)

— **Székesfehérvárról** jelentik: A mult héten elhunyt Adler Izrael, az ort. hitközség 35 éven át volt kántor-metszője, 62 éves korában. Egyéniségét közisztelet és szeretet övezte; a hitközség apraja-nagyja az ő kedvelt „Szóle bácsiját” gyászolja benne. Elköltözésével egy jámbor és istenfélő emberrel lett szegényebb a fehérvári ort. hitközség.

Benedikt József.

— **A munkácsi főrabbi hazautazott.** Egy havi gyógykezelés után, Spira Lázár munkácsi főrabbi elhagyta Budapestet. A kezelő professorok szerint a főtiszteleendő úr egészségi állapota „**נ**” igen lényegesen javult és teljesen kielégítőnek mondható. A község a legutóbbi napokban is erősen látogatta a főrabbit, aki mult szerdán, Rajs-chadeskor, majhelfunkciót végzett a Kazinczy-bészhamidrosban. Egyik este meglátogatta Kahan-Frankl Samu központi irodai elnököt, akivel hosszasan tanácskozott. Kahan-Frankl elnök dr. Reiner Imre irodai jogtanácsos társaságában vizsgonozta a látogatást. A főrabbi és kísérete szerdán a dében 12.40-kor induló csapi gyorsmotorral hagyta el a fővárost és este 1/2-7-kor érkezett Munkácsra. Utközben Püspökudány, Debrecen, Nyiregyháza, Kisvárdá és Csap állomásokon küldötségek tisztelegtek a főrabbi előtt.

— **Bomba egy vilnai zsidó újság szerkesztősége előtt.** Vilnai távirat szerint, egy ottani zsargon lap szerkesztősége előtt bomba robbant, mely a szerkesztőség berendezését erősen megrongálta.

— **Hogyan lehetünk százévesek?** Ez a kérdés régóta foglalkoztatja az emberiséget és mindig újra és újra akadnak, akik megalkarnak felelni rá. A „Zsidó Újság” nemrégiben közölte a Rambam egészségügyi szabályait, melyek az élet meghosszabbítására alkalmasak. A hosszú élet legújabb teóriáját Stephen Smith, az Egyesült Államok egyik kerületi egészségügyi főnöke állította össze a következő tizparancsolat formájában: 1. Lehetőleg sohase egyél hust. 2. Igyál sok tejet. 3. A két főétkezés után tarts 10—15 perces rövid pihenőt. 4. Aludj naponta tiz órát. 5. Amikor csak az időjárás megengedi, aludj nyitott ablaknál. 6. Ne dohányozz. 7. Tartózkodj az alkoholtól és izgatószerektől. 8. Kerüld a téletlenéget: a dologtalanság az első lépés a sír felé. 9. Légy erkölcsös. 10. Sohase haragudj.

— **Nyiregyházán** elsőrendűen működik a „gemilusz cheszed” egyesület, mely rövidlejáratu kamatmentes kölcsönöket folyósít az arra ráutaltaknak. A házagpótló intézmény létrejötté főként Németi Sándor hitk. elnök érdeme, aki Rosenwasser Adóffal karöltve, lelkes és fáradhatatlan agilitással dolgozik állandóan, most is, a nemes ügy érdekében.

— **Egy érdekes költségvetés.** Érsekújvárról (Nové Zámky) kapjuk a következő tudósítást: „Akármelyik pénzügyminiszter a mi hitközségünk pénztárosa-hoz és ellenőréhez mehet iskolába, mert ezek olyat produkáltak, miér: minden pénzkezelő megirigyelheti őket. Miután a hitközségi kiadásokat megállapították, fedezetül 12.000 Kc-vel kevesebbet szavaztattak meg. Azt azonban nem árulták el, hogyan fognak 177.000 Kc. kiadást 165.000-rel fedezni. **L. H.**”

— **Pozsonyban** elhunyt a hitközség legidősebb tagja, Grünwald Rafael, 97 éves korában. A megdicsőült talmudtudós, utolsó éveit, a hitközség Aggokházában töltötte.

— **Tragikus eset Munkácscon.** Mult csütörtökön a nagy bészhamidrosban a kályhánál melegegett egy feleszi ember. A bolond, mielőtt eltávolíthatták volna, hirtelen felugrott helyéről és egy nagy darab fával rásujtott Ackermann Elzákra, aki azonnal összeesett és eszméletlen állapotban vitték a kórházba, ahol még aznap éjjel kiszenvedett. Az ily tragikus módon elhunyt Ackermann családjával szemben mély részvét nyilvánult meg. A bolondot lefogták.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és eladási forrása **GESTETTNER IMRE, Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon 2—945—60. Ékszertőzsdetog.**

Megjelent

a „Kicür Sulchon Aruch” magyarul. Teljes mű. Ára: P 3.60 Kapható: **Baum Tibor** könyvkereskedésében, **Miskolc, Kazinczy-utca 1.**

Ihr Besuch in Wien hat sich gelohnt!
wenn Sie die

Einziges **מכר** Verkaufsstelle der
Original **Oscar Pischinger**
Feinste Spezialitäten
aufsuchen.

Neu! **מילך** Milchchokolade aus frischer Milch erzeugt.

LEOPOLD LEDERER
Wien, II., Gr. Schiffgasse 16. Nr.
Telefon: A 40312.
(Unter Aufsicht des Ehrw. Rabbinate
des Adas Jisroel. Schiffschul.)

— **A hunfalvi gaon z. c. l. homiletikai műve,** a Tórára, Stern Dániel (Kisvárdá) kiadásában „B'ér S'müel!” néven rövidesen elhagyja a sajtót. A „Zsidó Újság” jelen száma is közöl szemelvényeket a kitűnő műből. A község felkérte, hogy a műre való előfizetéseiket most már sürgősen eszközöljék, mivel ez a nyomdakiadások fedezéséhez elengedhetetlen. (Ezúttal megjegyezzük, hogy a hunfalvi rabbicsaládnak a széfer kiadásával szemben támasztott igénye e héten a legmesszebbmenő módon és a család meglegedésére kielégítést nyert!)

— **Az új palesztinai országos főrabbi beiktatása.** Jeruzsálemből táviratozzák: „Január 15-én pénteken iktatták be hivatalába dr. Herzog Izák eddigi irországi főrabbit. Az új palesztinai askenáz főrabbi a haifai kikötőben szállt partra és Haifában, valamint Tel Avivban nagy ovációban részesült. Jeruzsálemből többszáz zsidó vonult ki az országútra, hogy a főrabbit még a város kapui előtt üdvözölhessék. Az útközben levő kolóniakon is voltak ünnepélyes fogadtatások. A pénteki imponáns installáció ünnepségén megjelent a „Vaad Leumi” és a „Jewish Agency” küldötsége, a rabbiság Jacob Méir országos szefard főrabbi-val az élén és számos más szervezet és intézmény képviselője. Üdvözlő beszédeket tartottak: Ussischkin, Shertok és Ben Cvi cionistavezetők, Rabbi Méir Berlin a Mizrach nevében, Embadi a palesztinai kormány nevében. Válaszában dr. Herzog főrabbi hangsúlyozta a testvéri együttműködés jelentőségét a zsidó életben és összefogásra hívta fel egész Palesztina zsidóságát, a zsidó ország felépítésének szent munkájára. (Amint a jelentésből kitűnik, Duschinsky főrabbi hitközsége nem vett részt hivatalosan a beiktatáson.)

A keresésűg titka

EHRENTÁLNÉ Geozovits René)
füzőszalon, Dohány-u. 39.
Telefon: 1—402—64.

Maczeszgyártáshoz

komplett gépberendezés használt jó állapotban alkalmi áron kapható.
SALZER J. HENRIK
Budapest, VII., Hársfa-utca 19.

Parókat

legszebb kivitelben készít hullámosított hajból; javítást, ondolást olcsón vállal
HEISZ JENÖNÉ
parókakészítő és női fodrász,
Budapest, Király-u. 53.

— **Szombattartók állasközvetítése.** A Tiferesz Bachurim „Smirasz Sabbosz”-Bizottsága a következő betölthető állásokat közli. **Budapest:** 2 könyvelő, 1 segéd cipőgyárba, 1 kifutó, 1 szabó tanuló, 1 gép- és gyorsíró, 1 mindenes, 1 szakácsnő. **Vidéken:** 1 vas-fűszer-festék keresk. segéd, 2 bőr és fűszer keresk. segéd, 1 fűszeres segéd, 1 rőfös és cipő keresk. segéd, 1 rőfös-fűszer-vas keresk. segéd, 1 könyvkötő, 1 kőfaragó segéd, 1 nyomdász segéd, 1 utazó, 2 rőföskeresk. tanuló, 1 rőfös és divatárú keresk. segéd, 1 könyvelő, 2 gyermekkissasszony, 1 háztartásbeli, 1 mindenes, 1 nevelő (népmet). Jelentkezés az ort. hitk. irodájában (Dob-u. 35) egész nap és a Tiferesz Bachurim helyiségében (Kazinczy-u. 27.) este 6—7 között.

— **A bpesti Garay-u. templomegyesület tisztújítása:** Böhm Jakab elnök, Spigel Menyhért, Stern Leó alelnökök, Wieder Adolf, Adler Mór gabek, Benedikt Áron pénztárnok, Szilágyi Pál, Halasi Mózes ellenőrök, Steiger Gyula titkár. Választmány: Knöpfler Bernát, Liszer Simon, Mandel Éliás, Spitzer Samu, Spitzer Aladár, stb. stb.

— **Haláleset.** Egy 87 éves nemeslelkű matronát: özv. Salwetter Mórnet temették január 19-én Kiskőrösön. Ő építette a Saszchevra és a Talmudtóra szép épületét és Széfer Tórárt iratott. A gyászháznál Schwarcz Izrael hitoktató búcsúztatta, a Saszchevra épülete előtt Klein Jakab Saszchevra-elnök ecsetelte az elhunyt nemes erényeit.

— **Sátoraljuhelyről** írják: Vasárnap este a megdicsőült szigeti Rebbe az „Aczé Chájim” Jahzeitit alkalmából a helybeli Teitelbaum-imaházban nagy-szabású sas-zsijumot rendeztek. Az éjfélig tartó kegyeletes ünnepségen újból kiosztották a saszt a jövő évig való áttanulmányozásra, mellyel a hívők a

legszebb emléket állítják a nagy gaon halhatatlanságának.

— **Elhunyt a mágocsi főrabbi.** Lebovics József, a konzervatívizmusról közismert mágocsi statusquo főrabbi, gyógykezelés alkalmával Budapesten váratlanul elhunyt. A megdicsőült nemrég fejezte be „Zsidó Hitéleti Lexikon” c. művét, melyben a Sulchon Ortich egyes tételit lexikonikus formában magyar nyelven feldolgozta. 74 éves volt. A haláleset mély részvétet keltett. A fővárosban helyezték örök nyugalomra.

— **Ifjusági hírek.** A csornai T. B. u. tisztikara: Hoffmann Márton elnök, Weisz Mór alelnök, Weisz Andor pénztáros, Frank Sándor ellenőr, Ragendorfer Ferenc jegyző. Választmány: Spielmann D., Weisz M., póttag Steiner E. — A bonyhádi T. B. Jumo traktátusára fényesen sikerült szijumot rendezett. Feldmann Jakab hadronja után a szijum-banketten lélekemelő tónigéket mondtak: Pressburger Áron főrabbi, Márkusz József hitk. alelnök, Feldmann Samu T. B. elnök. — A paksi ort. ifjuság „C'iré Charedim” néven tömörült, a köv. tisztikarral: Herczel Sándor elnök, Práger József alelnök, Neuschloss Ármán előadó, Fischl Herman gondnok, Slavovits Andor pénztáros, Müller Mór könyvtáros, Krámer Sándor titkár. Választmány: Krámer B., ifj. Herczel S., Berkovits M., Steiner A. — A budapesti ort. polgári fiúiskola volt növendékei tízéves találkozó rendeztek a Weisz Mendel vendéglőben. Méth Jenő felszólalásában kegyelettel adózott az Alma Mater nemrég elhunyt tanárának Hirsch Árminnak. Wosner Mihály kezdeményezésére az ifjuság elhatározta, hogy elhunyt tanárának emlékére alapítványt létesít. E célból felkérletnek Hirsch tanár összes volt növendékei, hogy Wosner ural (Sip u. 12.) érintkezésbe lépjenek. Az est hátralevő ideje fehér asztal mellett kedélyes hangulatban telt el. Paneth Jenő és Mayer Miksa tanárok felszólalása után dr. Deutsch Adolf igazgató örömeinek adott kifejezést, hogy a megjelent volt növendékek az elmult súlyos 10 év számtalan kísértése dacára, hű maradtak az iskolában ápoló ősi zsidó tradíciókhoz.

Pollák Sarolta kozmetikus Andrássy ut 32

az ország legismertebb és legmodernebb kozmetikai intézete. Szépségápolás, villamos szőrtelenítés, szemölcsirtás, kvarc „Miracle” hajeltávolítószert. Tanítványkiképzés.

Eredeti angol szövet-
különlegességek
posztókereskedőnél V., Deák Ferenc-u 14. — Szombaton zárva

Kazár Nándor

posztókereskedőnél V., Deák Ferenc-u 14. — Szombaton zárva

NEUVIRTH TESTVÉREK

Budapest, Király uca 28.

Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menörák, serlegek, tórafelszerelések nagy választékban. — Olcsó árak. — Alkalmi vételek. — Saját műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás. Szombat- és ünnepnap zárva.

ORÁSES
ÉKSZERESZK
Telefon 12-01-46

Divatos, izléses parókat hullámos hajból
PIECHNIK és MECHTL-nél
Hajműterem, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Családi hírek

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1)

Bonyhádi Annuskát Senecről eljegyezte Bernfeld Sándor Trnava-Nové Mestó. Mandolovits Sárika Sárospatak, Iszkovits Izidor Kisvárdai jegyesek.

Neuländer Felix Vitka, Friedman Mayer Tuzsér jegyesek.

Szoffer Olga Sárospatak, Ackermann Henrik Strabíció jegyesek.

Friedman Joly, Friedman Herman fatereskedő leánya Nyíregyháza és Rosenbaum Gyula a kisvárdai főrabbi fia jegyesek.

Gelbermann Bözsike Nagyecsed, Steinberger Mór Fábíánháza-Nagyecsed jegyesek. (A nagyecsed T. B. szívélyesen gratulál.)

Voéro szombatján ünneplte Encsen Friedmann Márkus, Dezső fia barmicé-vóját. Az ifjú különös charifúsz és magidüsz-szónoklatot tartott.

והערב נא קריאתי וזאת בכל לשון של אהבה וזכה, לכל יודעי ומודעי, אחיבי ורעי אשר לא הניע לידם קריאה מיוחדת והן חמת חסרון וייעת מקומית משבחוהם ביהודי, או דשלוחה דבי דואר לא עשה שליחה, או שבאו בימים הדעת לפי שעה. יבואו לא לשמחתי בשמחה של מצוה. ביום יוכני ה' בחסדו לעשות אפרוין לבתי הכלה הבחולה הצנועה

מי ברכה רחל חתי

ענין החתן השלם

מוהר"ר מויכאל דוב היי

בן הרבני היקר ומאד נעלה מוה"ר יסף ווייסמאנדל ניין שויב בקיק מירנויא יציה ביום ג' יתרו יד שבש הבועלי. בשעה 1/4 ספק ניטרא יציה.

ומי שהשמחה במעונו מהרה שיגיעו קול ששון ושמחה מערי יהודה והוציאת ירושלים או ימלא שהוק פינו לשוננוי רניה לסיק

ה"ק שמואל דוד הלוי אונגאר

הוסק ניטרא יציה.

Legfinomabb kivitelű, divatos parókák: Altschilernél, Budapest, VII. ker. Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

ברכת מו"ט חמה ונלבבה מנישים אנהנו לעיני הנכבד מורם מעם היה ר"ב המו"ט בתו"ש וכו' כה"ר שמואל יצחק סאמעט נ"י נבאי דהכרתו להתקשרותו בקשר החיות עם בת הרה"ה וכו' מוה"ר צבי ווייס הכהן נ"י כפה ויהי שווינו יעלה יפה יפה וכרכה והצלחה ושמחה עולם על ראשו כברכת ידיו ורעיו אחוים בעבותות אהבה ורעות ה"ק אהרן חיים לאבל ראש החברה בשם כל החברה בחורים דקים אוהעל יציה

Kötöttárúk
dús választékban
Székely Jenő
Petőfi Sándor-u. 9. és Váci-utca 7.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri bekötése 16, vas-tagon szedett betűkből 32 fillér. Állást-keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbé-lyegegben is. Jelgés levelekhez 20 fillér bélyeg mellékelendő.

PESTKÖRNYÉKEN havi 200 P jövedelmű, kitűnő hangú nőtlen szac-mac-znak: 30 év körüli, megfelelő hozománnyal rendelkező, kimondottan szép orth. hölgyek írjanak. „Paróka” jelige. (20 fill. bély.)

GIMNÁZIUMOT végzett németül tudó leány, három gyermek mellé orth. házba felvétetik. Adler, Budapest, Budakeszi-út 47. Telefon: 1-644-81.

PÁRIZSBAN élő, magyar származású, 34 éves özvegyember-gyáros vagyok. Árván maradt négyéves kisleánykám keresi anyukáját, magam is vágyódom meghitt családi élet után. Melegsívű hölgy levelét főkiadói hivatall továbbítja: „Kein Mitgifttüger” jeligével.

GYERMEKSZERETŐ szombattartó urileány elhelyezkedne városba, gyermekek mellé. Cím: B. G., Gyöngyös, Károly-körút 12.

DRÓSEKAT németül, ünnepélyes alkalma-kra (barmicé, chaszene, próba és szektogató stb.) 5.50 P előzetes beki-ldése ellenében, pseltit külön díjazás-sal, diszkreció mellett szállít: Braun Izráel rabbi, Bp., Szövetség-utca 43.

INTELLIGENS, csinos urileány részé-re kerestetik 40 év körüli biztos existenciájú szombattartó férj. (Özvegy egy gyerekkel nem akadály.) Hozo-mány „6000 pengő” jelige.

ELŐKELO orth. családból való 45 éves tisztviselő, 400 P jövedelemmel, né-hányezer pengő készpénzzel, élettársat keres, szigorian vallásos családból. „Négyszáz” jeligére a kiadóba.

KERESEK februárra, szakmában jártas nőtlen utazót. Berger Samuel üveg-nagykereskedése, Miskolc.

VIDÉKI városban, ahol illatszertárnak és kozmetikának tere van, keresek csi-nos megjelenésű, 30 körüli, szombattar-tó, de egyébként modern magántisztviselő férjet, 24 éves hugomnak, aki-nek berendezett üzlete és kozmetikája van. „Dolgozó feleség” jelige. (20 f. b.)

WEISZ ORTH. KÓSER BODEGÁJA, Debrecen, Piac-u. 73., vállal lakodal-makat szép nagy helyiségben, olcsó árak mellett.

LAKODALMAK RENDEZÉSE DEB-RECENBEN. A Borgida orth. kóser étterem Hungária üvegterme (Arany János-u. 2) 100 személy befogadóképes-séggel ujonnan átalakítva, vállal lako-dalmakat egyszerűtől a legfényesebbig. Lakodalmi ebéd már 2 pengőtől.

KÖNYVSZAKMÁBAN jártas ügynököt vidékre csekély kaucióval felveszünk. Cím válaszlappal a kiadóban.

BÖRÖNDÖS segéd, esetleg más szakmá-ban is azonnalra állást keres. „Azon-nalra” jelige.

MINDENNEMŰ házimunkát kedvelő és perfektül főző vallásos leány kereste-tik. Ajánlatok fizetési igénnyel: Krausz Simon főrabbi, Ács. (Komárom megye)

SZPINKEI rebbe ittlétekor, Böszörmény-ben, egy ezüst atóreju talisz elcsere-lődött. Illető írjon Friedmann Izidor-hoz, Hajduböszörmény.

BUTOROZOTT szoba esetleg ellátással kiadó, gyermektelen orthodox csalá-dnál. Rombach-u. 3. II. 41.

METSZŐI állásomat, mely heti 20 P-t jövedelmez, 800 P lelépés ellenében át-odom. Slamovits Lipót, Tiszzaeszlár.

KERESKEDELMŰI érettségivel rendel-kező, perfekt gyors és gépirónó azon-nali belépésre állást keres. Esetleg más üzleti vagy irodai munkát is vál-lal. Arató Jolán, Rákóczi-út 6. II. 16.

FÉRJHEZ menne jól kereső, csinos, ön-álló szalontulajdonos leány háromezer hozománnyal, megélhetéssel bíró szom-battartóhoz (esetleg özvegyhez) „Mazl” jeligére. (20 fill. b.)

SZOMBATTARTÓ érettségizett fiatal-ember héber tudással, bármilyen alkal-mazást elvállal. „Szorgalmas 1937” je-lige.

MEGBIZHATÓ szombattartó nőtlen pin-cemester teljes ellátással azonnalra fel-vétetik. Kaufmann Aladár, szeszecsal-nagykereskedő, Püspökladány.

SAJCHET 60 tagú orth. hitközségben el-cserélne állását más hasonló hitköz-séggel. Leveleket „Szajd” jeligére ki-adó továbbít. (20 fill. b.)

BENTAJRÓ, nős, egy kislánnyal, melamed-állást keres. Kötőnően tanít chü-mis-rasit és gemóre-tajszefeszt. (Szük-ség esetén lelépést is fizetne.) „Jéré somájim” jelige.

KERESÜNK csinos, intelligens, házias, előkelő családból való leány részére je-lentékeny hozománnyal: intelligens, vallásos, biztos existenciával bíró 40-45 éves férfit. Lehet gyermektelen özvegy is. „Boldog otthon” jelige. (32 fill. b.)

Használt, új
irodabutorok, lakásberendezé-
sek, egyes butoradarok, legol-
csóbban, legnagyobb választék-
ban
UNIVERSAL-nál
Wesselényi-utca 8-10. szám.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95.

אללגעסיינע יידישע צייטונג

ד'ב

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FUGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekkszám: 50.791.
Égész évre 20 pengő. Külföldre P 25

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A társadalmi béke jegyében

A magyar zsidóság érthetően fe-szült figyelemmel kísérte a miniszter-elnöknek e héten a kormánypártban mondott nagyszózatát. A politikai és gazdasági részletek kívül elsősorban az a passzus érdekeltette a zsidósá-got, mely a külföldi eszmeáramlatok-kal szemben elfoglalt álláspontját jut-tatja kifejezésre. A kormányelnök azt mondotta többek között, hogy „Ma-gyarország a keresztény világnézet nemzeti alapján áll”. Ezt nagy örö-mel vehetjük tudomásul. Katholikus főpapok, protestáns egyházfők egy-aránt megállapítják nálunk, hogy Né-metországban rajmádatból eredő po-gányság uralkodik. Mi, mint hívők és orthodox zsidók, vallási tekintetben mindenkor papjaink nézetét tartjuk döntőnek és ha ez az eset fennforog a keresztény felekezetekben is — ami az egyház történeti fejlődése követke-zésében még természetesebb dolog, mint a zsidóságban — így a kereszténység nem jelentheti azt, amit zabolátlan, lelkiismeretlen agitátorok, politikai szerecsenlovagok, sötétmultú és szán-dékú desperádok hirdetnek: hogy ke-resztény politika alatt tulajdonképen antiszemitizmust kell érteni, amely erőszakkal, vagy erkölcsi gátlások nél-kül, a magántulajdon, a jogrend félre-tolásával el akarja venni a zsidóság vagyonát, egyes zsidók állását és min-den szociális bajt úgy akarja megoldá-ni, hogy legelőször a zsidók vérezze-nek. Minden józan ember belátja, hogy ez tulajdonképen bolszevizmus és ez-zel kapcsolatban vissza kell emlékez-nünk arra a beszédre, amelyet Frankl Adolf, a magyar orthodoxia áldott em-lékű felsőházi képviselője tartott 1933-ban, amikor az elhunyt Gömbös mi-niszterelnök látogatást tett a már ak-or hitlerista Németország fővárosá-ban. Nem osztotta azoknak nézetét, akik azt hitték, hogy már itt a hitle-rizmus, hanem optimizmussal hirdette, hogy a monoteista vallásoknak közös

frontot kell csinálni a vallást lerom-boló bolszevizmus ellen. Most látjuk csak, hogy milyen igaz volt. Mert val-lásellenesség szempontjából a jobb-oldali szélsőségek éppen olyan vesze-delmesek, mint a baloldaliak. Ezért olvassuk megrendülve a német kato-likus püspökök szózatát a német szü-lökhöz, hogy ne engedjék megrabolni gyermekeik vallási nevelési lehetősé-gét. Ezt a szózatot ép oly meghatott-sággal és megrendüléssel olvassuk, mint amikor a rabbi a bolszeviz-mus országában való vértanuságáról ad hírt a világsajtó.

Nagyon bölcs volt a miniszterelnök következő megállapítása is:

— Kinaifallal azonban nem zárhatjuk körül magunkat. Bármerre nézünk, kö-rülöttünk mindenütt látjuk, hogy bizo-nyos eszmeáramlatok vonulnak végig az országokon. A kormányunk kötelessége, hogy élénken figyelje ezeket az eszme-áramlatokat és amennyiben szüksége mutatkozik annak, — mert károsak, ár-talmasak, esetleg az állam létét akarják megbontani — csirákjukban elfojtsa őket.

Csak hogy a propagandafüzetek ter-jesztői, az uszító plakátok forgalomba-hozói téves nézetben vannak, mivel-hogy a hatóságok elnézők velük szem-ben. A mi hatóságaink tudnak szigo-rúak lenni. Gyakran olvashatjuk, hogy betiltanak egyes mozi, vagy szindarab-jeleneteket, mert egy-egy társadalmi réteg, hatóság, vagy foglalkozás, igaz-ságtalan beállításban szerepel bennök és ezt a kormány destruktíónak tekin-ti. A napilapok jelentése szerint egye-nesen megható az a lelkiismeretesség, amellyel mérlegelik a szóbanforgó je-lenet vagy kifejezés sértő voltát. Ez-zel szemben

az inkriminált nyomtatványok a zsi-dó állampolgárokkal és adófizetők-
kel szemben a leguszitóbb hangot
használják és nem részesülnek kellő
visszautasításban.

Az uszítók ennek következtében azt hiszik, hogy egyes alantás közegek passzivitása tulajdonképen aktiv tá-mogatást jelent. Ez ugyan nem igaz, de azért mégis csak azt mondja az Irás: „gam misrape bimlachtaj, och hü V'vaal maschisz — aki lagymatagon teljesíti kötelességét, az testvére a rombolónak”. Amikor azt olvassuk, hogy az alföldi rajongót, aki Koppány-ra változtatta nevét, mert az ősrégi magyar pogány vallást akarja felelesz-teni, elítélnék több hónapra, mert a keresztény vallás alapítóját gyalázta; addig a kereszténység egész eszméjét lekicsinylő vagy egyszerűen gyalázó hitlerista propaganda lehetetlenné té-teléről és megakadályozásáról nem hal-lunk semmit. És kicsoda szomorú dol-log az a zsonglőrösködés, amellyel ezek az uszítók a faj-felekezet kérdését ke-zelik. Zsidókat gyalázni nem bűn, mert csak felekezet ellen nem szabad izgatni, már pedig a zsidóság faj; ha pedig karikatúrák terjesztéséről van szó, akkor az a kifogás: a törvény szer-int a zsidóság felekezet, már pedig felekezetet rajzban torzítani nem le-het. A békétlenkedést szitóknaál a lagy-matagság rossz vért szül, az egyre fo-kozódó merészség véret. Kezdi plakát-
ok ragasztásánál és folytatják majd büntetkeken. Ugy ahogy a proféta mondja: „Haj majsché óvajn b'chavlé sov — jaj, akik a hamisság fonalán hozzák a bünt és azután mint a kocsí kötele lesz a vétek”.

Igen megszívlelendő az is, amit a miniszterelnök úr a beszéde végén mondott:

— Ami a napisajtó idegességét illeti, erre vonatkozóan megjegyzem — mondta — a kormányunk a kormányzás a feladata, nem pedig az, hogy a nap-sajtót szenzációval táplálja. Figyelmez-tetni kívánom azokat is, akik állandóan a szabadságjogok kiterjesztését sürge-tik, minél gyorsabb és fokozottabb mér-tékben, hogy talán nem egészen helye-